

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Економічний факультет

(назва інституту, факультету)

Обліку і оподаткування

(повна назва кафедри)

ДИПЛОМНА РОБОТА

бакалавр

(освітній рівень)

на тему:

«Бухгалтерський облік руху готової продукції в умовах застосування комп'ютерних технологій»

Виконала: студентка II курсу,
групи ОО(З) - 21 ст
спеціальності 071

Облік і оподаткування

(шифр і назва напряму підготовки, спеціальності)

Грицуляк С.В.

(прізвище та ініціали студента)

Керівник к.е.н., доц. Сас Л.С

(прізвище та ініціали)

Рецензент д.е.н., проф. Шеленко Д.І.

(прізвище та ініціали)

Івано-Франківськ - 2022 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ РУХУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ .	6
1.1. Сутність готової продукції як об'єкта бухгалтерського обліку	6
1.2. Організаційно-технологічні особливості руху готової продукції та їх вплив на побудову обліку	10
1.3. Нормативно-правове регулювання обліку готової продукції.....	20
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ РУХУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ У ДП «ЧАЙКА»	24
2.1. Організація первинного обліку витрат виробництва і виходу готової продукції на підприємстві	24
2.2. Синтетичний та аналітичний облік руху готової продукції	28
2.3. Документальне оформлення обліку руху готової продукції	38
РОЗДІЛ 3. ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ РУХУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	43
3.1. Особливості облікового забезпечення руху готової продукції із застосуванням програмних продуктів	43
3.2. Автоматизація аналітичних та аудиторських процедур руху готової продукції на підприємстві	50
3.3. Напрями удосконалення обліку, аудиту й аналізу руху готової продукції	59
ВИСНОВКИ	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	70
ДОДАТКИ	79

ВСТУП

В умовах ринку ефективна організація обліку виготовлення готової продукції та виконання калькуляційних операцій собівартості продукції повинна бути спрямована на забезпечення дієвого контролю за використанням ресурсів на будь-якій стадії технологічного процесу і отримання облікових даних, необхідних для досягнення управлінських цілей. Удосконалення технологій та організаційних аспектів діяльності господарюючих суб'єктів, що відбулися за останні роки, мали істотний вплив на склад і структуру виготовлення готової продукції, але не змогли повністю забезпечити підвищення економічної ефективності виробництва. У вирішенні цієї проблеми провідна роль належить системі комплексних організаційно-управлінських заходів, що включають також вдосконалення обліку виробництва і калькулювання, засноване на застосуванні різних методик у сфері документального забезпечення, обробки та узагальнення інформації про виробництва і руху готової продукції.

Об'єктивну характеристику процесу виробництва готової продукції дає організація і ведення науково-обґрунтованого обліку витрат і обчислення собівартості продукції, що дозволяє виробникам оптимізувати результати виробничої діяльності. В умовах ринку достатність і достовірність інформації про витрати і собівартості є одним із способів отримання конкурентних переваг комерційної організації, які використовуються в практиці господарського керівництва і управління. У зв'язку з цим особливого значення набуває розвиток методик обліку готової продукції, спрямоване на підвищення їх адекватності сфері ведення виробничої діяльності в умовах ринку, доповнених положеннями, що розкривають різноманітність способів впливу на витрати для прийняття управлінських рішень, в системі чинного в організації методу обліку витрат на виробництво.

Організація та методологія обліку виробництва промислової продукції висвітлювалася у численних працях вчених-економістів: Білухи М.Т.,

Лігоненко Л.О., Голова С.Ф., Ластовецького В.С., Єфименко В.І., Моссаковського В., Мазаракі А.А., Нападовської Л.В., Мниха Є.В., Озерана В.О., Ушакової Н.М., Ткаченко Н.М., Шевчука В.О., Шкарабана С.І., Цал – Цалко Ю.С. та інших.

Однак, визнаючи важливість виконаних досліджень в даній області, слід зазначити, що в науковій вітчизняній та зарубіжній літературі до теперішнього часу багато питань обліку процесів виробництва та відповідно калькулювання собівартості продовжують залишатися дискусійними, оскільки вони не були достатньо підкріплені методичними розробками комплексного характеру.

Метою дипломної роботи є розробка комплексу теоретико-методичних положень і практичних рекомендацій щодо вдосконалення організації та методики обліку готової продукції та її виробництва, що сприяють подальшому розвитку облікової науки і спрямовані на підвищення ефективності діяльності підприємств в ринкових умовах.

Відповідно до поставленої мети в роботі поставлені і вирішені наступні завдання:

- охарактеризувати сутність готової продукції як об'єкта бухгалтерського обліку
- розглянути організаційно-технологічні особливості руху готової продукції та їх вплив на побудову обліку;
- систематизувати нормативно-правове регулювання обліку готової продукції;
- описати організацію первинного обліку витрат виробництва і виходу готової продукції на підприємстві;
- дослідити синтетичний та аналітичний облік руху готової продукції, документальне оформлення обліку руху готової продукції;
- визначити особливості облікового забезпечення руху готової продукції із застосуванням програмних продуктів;

- розглянути автоматизацію аналітичних та аудиторських процедур руху готової продукції на підприємстві;
- окреслити напрями удосконалення обліку, аудиту й аналізу руху готової продукції.

Об'єктом дослідження є процес обліку, аудиту та аналізу виробництва промислової продукції в системі управління підприємством ДП «ЧАЙКА».

Предметом дослідження є теоретико-методологічні та практичні аспекти обліку, аудиту та аналізу готової продукції.

Теоретико-методичною основою дослідження послужили загальнонаукові методи пізнання: вибіркове спостереження, угруповання, порівняння, систематизація теоретичного і практичного матеріалу, а також аналіз і синтез, діалектичний, статистичний, балансовий методи, метод порівняльного аналізу, історичний, логічний і системний підходи, моделювання.

Теоретичною основою стали праці вітчизняних і зарубіжних вчених з методології та організації бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту, контролю і управління господарською діяльністю, закономірності і особливості їх нормативно-правового регулювання в сучасних умовах.

Практичне значення одержаних результатів наукового дослідження полягає в тому, що його положення та висновки можуть бути використані в процесі подальшого вдосконалення обліку, контролю та аналізу виробництва продукції промисловими підприємствами.

Структура та обсяг роботи. Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ РУХУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

1.1. Сутність готової продукції як об'єкта бухгалтерського обліку

Виробництво продукції – основна діяльність промислових підприємств – виступає не тільки головним джерелом доходу, але і метою їх створення, в зв'язку з чим розвиток бухгалтерського обліку виробленої продукції має особливу актуальність і практичну значимість.

Обсяги виробленої та реалізованої продукції є основними показниками, які характеризують діяльність підприємства. Обсяги реалізації є підґрунтям для обґрунтування нормованих статей витрат. По своїй економічній сутності обсяги реалізації продукції характеризують кінцеві фінансові результати діяльності підприємства, дотримання своїх обов'язків щодо клієнтів, роль у задоволенні споживчих потреб.

Готова продукція виступає матеріальним результатом виробничо-господарської діяльності підприємства. Окрім виробництва речовинної продукції, підприємство часто виконує певний обсяг робіт для інших підприємств або надає для них послуги. Прикладом може слугувати виконання ремонтних робіт, доставка вантажів своїм автотранспортом для інших підприємств. На відміну від речовинної продукції, під якою розуміється вираз «готова продукція», цей вид продукції називають «виконані роботи та послуги»[4].

Згідно з П(С)БО 9 «Запаси» готова продукція належить до запасів. Під готовою продукцією розуміють конкретні вироби, якими пройдені всі технологічні стадії обробки, за результатами яких досягнута відповідність затвердженим стандартам або технічним умовам, схвалені та прийняті відділом технічного контролю та передані на склад або відвантажені безпосередньо замовнику [1].

Готова продукція промислового підприємства послідовно проходить наступні операції:

- випуск продукції з виробництва та передача її на склад;
- зберігання продукції на в складській системі підприємства;
- відвантаження готової продукції покупцям;
- відпуск готової продукції для власних потреб виробничих цехів та збутових відділів (наприклад, тара власного виробництва);
- продаж готової продукції (отримання грошових коштів від покупців за відвантаженою продукцією).

Рух готової продукції в процесі виробництва та подальшої її реалізації посідає центральне місце в кругообігу коштів промислового підприємства. Схематично даний процес наведено на рис. 1.1.

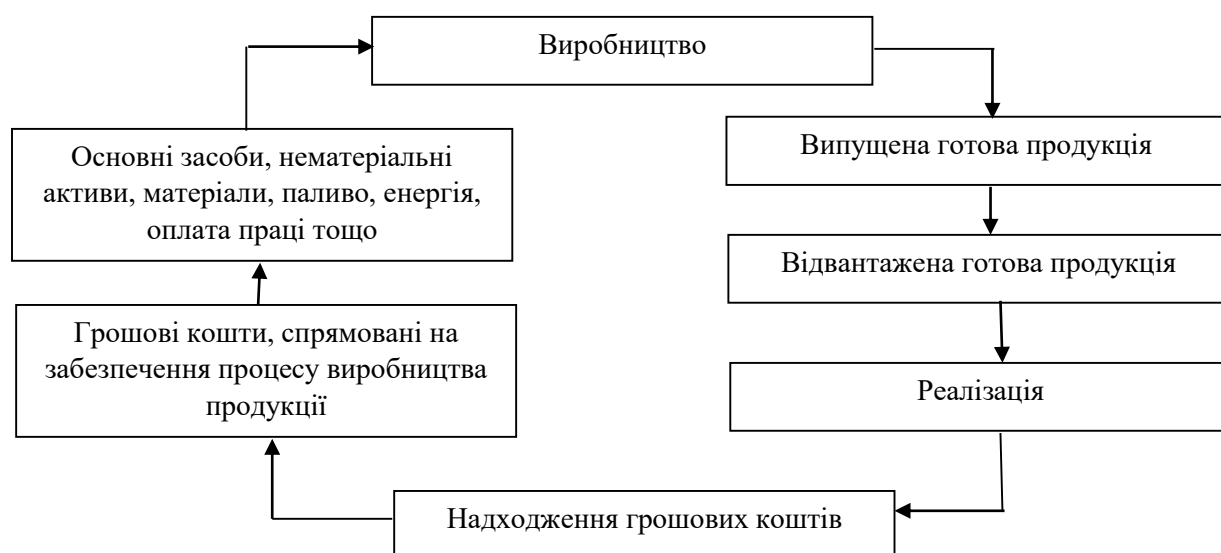

Рис. 1.1. Місце готової продукції в процесі кругообігу активів промислового підприємства [25]

В процесі виробництва готова продукція здобуває матеріально-речову форму, формується її фактична собівартість і споживча вартість, перевіряється відповідність виробів чинним стандартам якості або затвердженим технічним умовам, в тому числі по комплектності. Тривалість даної стадії перебуває під впливом технології виробництва певного виду продукції, отже щодо наявності

готової продукції можна вести мову тільки на заключному її етапі, при повному проходженні циклу оброблення та прийняттям технічним контролем виробів на склад організації (в деяких випадках безпосереднього замовника).

До цього моменту продукція враховується в складі незавершеного виробництва (НЗВ), адже вона не володіє основною властивістю готової продукції - здатністю задовольняти потреби замовника, яке забезпечує можливість подальшої реалізації даного активу.

Для вітчизняної практики найбільш типовим є оприбуткування продукції, яка пройшла всі стадії обробки, оформленої документально продукції на склад організації перед її відвантаженням споживачам, хоча в деяких випадках (виробництво великогабаритної, специфічної продукції) стадія випуску продукції з виробництва збігається зі стадією відвантаження, так як після проходження всіх етапів технологічного процесу, перевірки і документального посвідчення якості виробу відразу передаються безпосередньо замовнику. Час перебування готової продукції в запасі має бути мінімальним, так як це призводить до відволікання коштів організації з обороту і додаткових витрат на зберігання даного виду запасів. Обсяги виробництва продукції повинні відповідати висунутій на неї попиту, що досягається шляхом планування випуску продукції під укладені договори і представлені в організацію заявки на поставку продукції. Створення резервних запасів доцільно лише в обмежених обсягах за окремими видами продукції, що користується постійним попитом. Виробництво заради виробництва неприпустимо.

Отже, під готовою продукцією порозумівається повністю завершена, укомплектована, необхідним чином випробувана (перевірена), відповідаюча чинним стандартам або технічним умовам (наявний сертифікат або альтернативний документ посвідчення її якості), схвалена відділом технічного контролю і передана на склад або відвантажена замовнику згідно з затвердженим порядком її прийняття (оформлена встановленими документами прийому-передачі) [2].

В основі правильного обліку продукції лежить її класифікація. Готова продукція може бути згрупована в залежності від форми, ступеню готовності та технологічної складності (рис. 1.2)

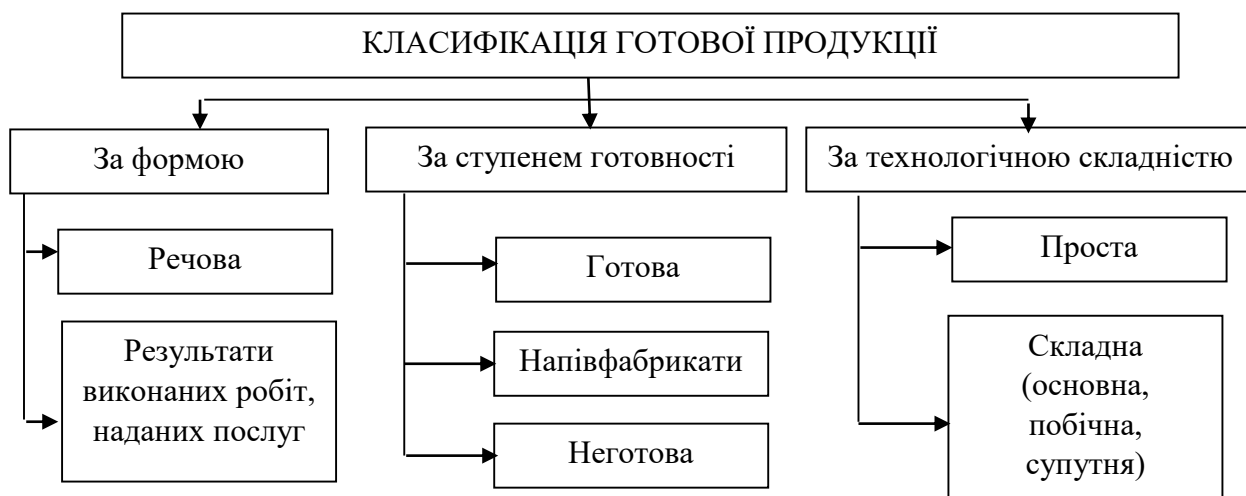

Рис. 1.2. Класифікація готової продукції [8]

В сучасних умовах головна увага надається процесу реалізації готової продукції, що є найважливішим економічним показником роботи. До обсягу реалізації входить відвантажена та відпущена продукція, не зважаючи на те, зарахована чи ні оплата на розрахунковий рахунок підприємства. Ринкові відносини потребують максимально швидкої окупності здійснених витрат та оперативної реакції на зміни у споживчому попиті. Отже, процесом реалізації завершується кругообіг виробничо-господарських засобів підприємства, що надає можливість виконання зобов'язань перед держбюджетом, банками стосовно кредитів та позик, робітниками та службовцями, постачальниками та з відшкодування виробничих витрат. Зменшення обсягів реалізації спричиняє сповільнення виконання договірних зобов'язань перед покупцями, затримку платежів, погіршення фінансового становища.

Збутова діяльність перебуває під впливом таких ключових факторів економічної ситуації, як міжнародних, політичних, соціальних, технічних, юридичних, особливостей зовнішнього оточення підприємства. І задачею бухгалтерського обліку є забезпечення даних не лише щодо обсягів продукції

та доходів від їх реалізації, а і щодо продуктового асортименту, ринкових сегментів, масштабів охоплення ринку, динаміки цін, продуктивності праці, якості продукції, рівня собівартості, витрат на збут, маркетингових витрат тощо.

1.2. Організаційно-технологічні особливості руху готової продукції та їх вплив на побудову обліку

Державне підприємство «Чайка» утворене відповідно до Розпорядження Керівника Державного управління справами від 31.08.2000 р. № 205 на основі підсобних господарств «Чайка» та сільськогосподарського підприємства «Дударків».

Основними напрямками діяльності є:

1) виробництво сільгосппродукції високої якості, її перероблення та задоволення потреб підприємств харчування Адміністрації Президента України, КМУ, Верховної Ради України, Державного управління справами та інших державних організацій, а також продаж сільськогосподарської продукції іншим фізичним та юридичним особам, забезпечивши отримання прибутку;

2) вдосконалення існуючих галузей, розробка та розвиток нових видів виробництва та інноваційних видів діяльності, які не суперечать вимогам чинного законодавства, з метою отримання прибутку та росту ефективної виробничо-господарської діяльності.

До складу підприємства належать наступні філії:

- «Дударків» (Бориспільський район Київської області);
- «Чемер» (Козелецький район Чернігівської області);
- «Лісне» (Києво-Святошинський район Київської області);
- «Рибгосп «Васильківський» (Васильківський район Київської області).

Окрім виробництва сільськогосподарської продукції, Державне підприємство «Чайка» здійснює переробку в наступних цехах:

- у філії «Лісне» – молокопереробний цех;
- у філії «Дударків» – млин, крупорушка;
- у філії «Чемер» – цех з виготовлення ковбасних виробів.

Розташований у 30-ти км від міста Києва молокопереробний цех, що належить філії «Лісне», здійснює виробництво молочної продукції, серед якої: молоко, сметана, кефір, сири, йогурти тощо. В процесі виробництва молокопродукції застосовується сировина високої якості, яка поступає від власних молочних ферм ДП «Чайка» – філій «Дударків» та «Лісне».

ДП «ЧАЙКА» при виробництві молочної продукції з метою управління виробництвом використовує їх узагальнення за наступними групами: за структурними підрозділами підприємства, окремими виробничими відділеннями, а також відповідно до етапів технологічного процесу.

ДП «ЧАЙКА» як підприємство молочної промисловості веде планування та облік витрат за основними виробництвами, до яких належать:

- виробництво продукції з використанням незбираного молока;
- виробництво сиру сичужного;
- виробництво масла вершкового;
- виробництво морозива,
- виробництво сиру плавленого;
- виробництво молочних консервів тощо.

Допоміжними виробництвами підприємства є:

- електростанції (електросилові установки);
- котельні;
- системи водопостачання;
- компресорні станції;
- паросилові станції;
- ремонтно-механічні майстерні;

- транспортно-складські цехи;
- бляшано-баночне виробництво;
- інші цехи та виробничі підрозділи.

Непромислові господарства включають житлово-комунальні господарства, призначення яких полягає в побутовому обслуговуванні персоналу.

Підприємствами молокопереробної промисловості застосовується попередільний метод обліку витрат з включенням елементів нормативного методу.

В якості калькуляційних одиниць підприємством встановлена є 1 тонна готової продукції тисяча умовних банок (туб) консервованої продукції за найменуваннями. Витрати на виробництво молочної продукції в процесі планування, бухгалтерського обліку та калькуляції собівартості готової продукції, доцільно групувати за статтями:

- основна сировина і матеріали;
- зворотні відходи (вираховуються);
- покупні напівфабрикати, придбані роботи і послуги виробничого характеру, надані сторонніми підприємствами і організаціями;
- допоміжні матеріали на технологічні цілі;
- витрати транспортно-заготівельного характеру;
- паливно-енергетичні витрати на технологічні цілі;
- фонд основної та додаткової заробітної плати виробничих робітників;
- відрахування на соціальне страхування виробничих робітників;
- витрати на підготовку та освоєння виробництва продукції;
- витрати на утримання та експлуатацію устаткування;
- загальновиробничі (цехові) витрати;
- втрати від браку.

Облікова політика підприємства може зазнавати змін в частині складу статей калькуляції витрат в залежності відвикористовуваних техніко-

технологічних особливостей організації виробництва та питомих ваг певних видів витрат у структурі собівартості продукції.

Облік витрат, які формують суму виробничої собівартості продукції, здійснюється на балансовому рахунку № 23 «Основне виробництво». В обліку знаходить відображення фактична собівартість витрачених сировинно-матеріальних ресурсів, паливно-енергетичних та інших витрат, яка включає планову собівартість їх придбання та доставки, а також відхилення від неї. Сума відхилення від планового рівня собівартості або транспортно-заготівельних витрат, що віднесені до певних видів та груп використаних матеріальних ресурсів, щомісячно списується на відповідні види і статті витрат. Підприємства повинні організувати оперативний облік та контроль за витрачанням сировинних запасів та матеріалів у виробничих процесах, які дають можливість виявляти причини відхилень від затверджених норм та своєчасно вживати заходи для запобігання перевитрат ресурсів.

Облік виробництва продукції і заробітної плати повинен забезпечити :

- отримання достовірного масиву даних щодо кількості виготовленої якісної продукції та наявного браку;
- правильний та своєчасний розрахунок сум оплати праці кожного робітника згіднообсягу виготовленої ним продукції.

Цього можливо досягти шляхом застосуванням в обліковому процесі багатоденних первинних документів, звітів про виробництво, відомостей, тижневих або подекадних нарядів, а також навесь операційний цикл. Ведення обліку основної зарплати виробничих працівників відбувається поцехово та по об'єктах калькулювання.

Вірне визначення обсягів виробітку та витрат на заробітну плату, мінімізація помилок у розрахунку браку на підприємстві передбачене ведення обліку та контролю виробництва продукції, відповідності обсягів сировини та напівфабрикатів, використаних при виробництві, кількості прийнятої готової продукції. Ведення обліку і контроль прзначене для запобання появи незапланованих витрат, спричинених внутрішньозмінними простоями та

рядом інших причин, а також помилками в застосуванні тарифних ставок, окладів, премій, що спричиняє перевитрати за фондом оплати праці та зростання собівартості продукції.

Облік витрат з утримання і експлуатації виробничого обладнання, а також витрат на загальновиробничі цілі ведеться окремо по кожному цеху і підлягають щомісячному списанню на відповідні рахунки виробництва і види продукції. За усіма виявленими фактами втрат та нестачі сировини, матеріалів, певних видів основної та допоміжної продукції та ряду інших матеріальних цінностей повинні встановлюватися причини та конкретизуватись винуватці для призначення відшкодування завданого збитку. Ці втрати входять в фактичну собівартість продукції в межах норм природних втрат за вирахуванням, відповідно, лишків сировини, матеріалів та продукції, що виявлені в ході інвентаризації продукції цехів та заводських складів. У випадку їх безпосереднього зв'язку з випуском конкретних видів продукції вони мають включатись в їх виробничу собівартість. Втрати, які зв'язані з виробництвом визначених видів продукції, підлягають розподілу між окремими видами продукції підприємства в складі загальновиробничих витрат. Підвищенні виробничі витрати на нові види продукції в процесі їх освоєння, витрати, пов'язані з освоєнням нових підприємств, виробництв (пускові витрати), витрати на оплату відпусток та інше, що забезпечують процес виробництва протягом тривалого часу, включаються до собівартості продукції кожного періоду року в розмірах виходячи з передбачених планом норм. Непродуктивні витрати та втрати від браку відображаються в обліку та калькуляціях фактичної собівартості продукції в тому звітному періоді (місяці), в якому вони були виявлені. При виявленні невірної і несвоєчасного віднесення сум затрат до собівартості продукції або виявленні в результаті інвентаризації чи перевірки нестач у межах нормативів природних убутків сировинних запасів, матеріалів, паливних ресурсів, НЗВ або готової продукції в цехах і на складах підприємства, а також у випадку виявлення помилок в

обліку витрат, що відносяться до поточного року, собівартість звітнього місяця повинна бути виправлена належним чином.

Підприємствами молочної промисловості вважаються браком виробництва вироби та напівфабрикати, що не відповідають за показниками якості вимогам технічних умов та не придатні до використання по своєму прямому призначенню, але можуть використовуватись після внесення необхідних виправлень. Брак може бути поправним і непоправним. Поправний брак у молочній промисловості включає продукцію, яка після внесення необхідних виправлень придатна до використання по своєму прямому призначенню та внесення таких виправлень технічно можливе і економічно доцільне. Поправний брак включає нестандартну продукцію (сир, вершки, сметану, масло та ін.), яка доопрацьована до вимог стандартів та технічних умов та підготовлена для реалізації як стандартна. Вартість внутрішнього поправного браку визначається сумуванням витрат сировини, матеріалів та напівфабрикатів, що застосовані при виправленні нестандартної продукції, та заробітну плату виробничих робітників, що приймали участь у виправленні браку, а також відповідної частки затрат на утримання та експлуатацію обладнання і витрат на загальновиробничі цілі. Остаточно як брак визнається готова продукція та виготовлені напівфабрикати, що не підлягають використанню за прямим призначенням та внесення виправлень до яких виявляється технічно неможливим і недоцільним. Вони можуть використовуватись в якості сировини для виробництва інших видів продукції та її реалізації. Наприклад, виготовлена та визнана як нестандартна, може підлягати переробці: з масла вершкового – масло топлене; з сира сичужного – бринза; з кислого молока та кисломолочних продуктів – сир тощо.

Залежно від місця виявлення браку його можна розподілити на внутрішній, виявлений на виробництві до відправки продукції замовникам, та зовнішній, виявлений після реалізації споживачам. Визначення собівартості внутрішнього браку проводиться на основі планових витрат по всім статтям

витрат, затверджених для калькулювання собівартості, за виключенням «Витрат на підготовку і освоєння виробництва».

Втрати від внутрішнього браку не зважаючи на місце його виникнення відносять на витрати цехів, з вини яких допущено брак. Втрати від зовнішнього браку, що розподіляються на основну продукцію, вироблену протягом минулого звітного періоду, списують на собівартість таких виробів, які вироблені в поточному звітному періоді. В ситуації, коли аналогічна продукція протягом поточного періоду не вироблялась, зовнішній брак розподіляють по видам готової продукції по аналогії з загальновиробничими витратами.

Втрати від простоїв, спричинені внутрішніми умовами при невстановлених винуватцях, а також спричинені зовнішніми обставинами, списуються за рахунок прибутку підприємства. Підставою облікового відображення втрат від простоїв є належним чином складені акти та інші документи. При проведенні обліку та аналізу виробничих простоїв рекомендовано з'ясовувати причини і винуватців таких простоїв.

Облік витрат сировини та основних матеріалів на рахунку № 23 «Основне виробництво» проводиться за трьома статтями:

- перша стаття за цінами домовленості включає вартість сировини та основних матеріалів;
- друга стаття враховує вартість зворотних відходів виробництва за цінами, визначеними в калькуляції;
- третя стаття включає транспортно-заготівельні витрати, які відносять на продукцію пропорційно обсягам фактичним сировини.

Витрачені на технологічні потреби основні матеріали, упаковочні матеріали і тара для готової продукції відносять до статті «Допоміжні матеріали» за фактичною собівартістю. Витрати матеріалів і тари, використані для окремих виробів, відносять безпосередньо до собівартості таких виробів, а в ситуації неможливості віднесення цих витрат безпосередньо до собівартості певних видів продукції, їх включають до собівартості

овизначених виробів в пропорційності до норм, запланованих в гривнях на тонну виготовленої продукції, враховуючи кількість фактично виготовленої продукції за кожним видом. Собівартість розбитої скляної тари, непридатної для виробничих потреб, списується за фактичними даними тільки при наявності оформлених належним чином документів про здачу битого скла.

Для правильного віднесення транспортних або транспортно-заготівельних витрат до собівартості певних видів продукції такі витрати обліковують по групах матеріалів та відносять до виробничих витрат пропорційно до їх фізичної ваги до рахунків відображення витрат.

Стаття «Паливо та енергія на технологічні цілі» включає витрати на закупівлю палива по цінах придбання, а також транспортно-заготівельні витрати, пов'язані з придбанням цього палива. Такі витрати включають до вартості продукції за їх собівартістю. Здійснення розподілу паливно-енергетичних витрат на окремі види продукції відбувається на основі планових норм витрат та цін. Облік витрат на електроенергію для технологічних потреб, здійснюється в складі експлуатаційних витрат на устаткування. В процесі створення резерву сиру і сметани з метою рівномірного віднесення витрат на собівартість продукції на підприємствах щомісячно створюється резерв на покриття збитку за технологічними нормами в розмірі однієї третини суми природних втрат, передбаченої у квартальному плані. Після проведення чергової інвентаризації і виявлення фактичного збитку резерв закривається.

Облік витрат на утримання та експлуатацію обладнання здійснюється по кожному цеху основного виробництва окремо. Такі витрати відносять лише на ті види продукції, які були вироблені в конкретному цеху. Суму витрат відносять до фактичної собівартості окремих видів продукції на основі кошторисних (нормативних) ставок.

Облік загальновиробничих витрат проводиться по кожному цеху основного виробництва окремо да відноситься до фактичної собівартості виробленої в даному цеху продукції, включаючи собівартість продукції,

виготовленої зі зворотних відходів, та переданої до інших цехівм продукції для здійснення переробки.

Розробка кошторису виробничих витрат та планові калькуляції починаються з формування кошторису витрат допоміжних підрозділів, оскільки дані витрати підлягають подальшому розподілу за кошторисами витрат по всіх калькуляційних статтях. Формування кошторисів витрат допоміжних цехів відбувається з урахуванням даних про матеріальні та трудові витрати, планові обсяги продукції та норми витрат.

Планове калькулювання проводиться щодо всіх видів продукції, які виготовляються протягом поточного періоду з урахуванням зворотних відходів:

- для продукції з незбираного молока — за найменуваннями масової долі жиру, видами тари та розфасовки (наприклад: незбиране молоко 2-процентної жирності у скляній пляшці місткістю 0,5 літра);

- для масла тваринного та сиру — згідно найменувань та видів фасування;

- для згущених молочних продуктів, сухих молочних продуктів та сухих молочних сумішей для дитячого харчування — відповідно до найменувань, видів тари (номерах банок);

- для морозива — відповідно до найменувань та видів фасування;

- для продукції зі знежиреного молока та молочної сироватки — відповідно до найменувань та видів тари та фасування.

Визначення оптової ціни 1 т розливного та фасованого молока передбачає коригування витрат на рівень жирності молока і визначення оптових цін на 1000 л молока. В процесі формування планових калькуляцій за окремими видами продукції отримане молоко за розрахунками приймається за базисною жирністю, а його вартість вираховується згідно закупівельних або оптових цін. Слід звернути увагу, що для молока, отриманого безпосередньо від здавальників сільгосппродукції, калькулювання проводиться згідно сортів

з урахуванням усіх видів доплат і знижок (у тому числі за молоко 1-го сорту охолоджене та призначене для виготовлення продуктів дитячого харчування).

Молоко, яке надійшло до ДП «ЧАЙКА», обліковується:

- у випадку оприбуткування безпосередньо від здавальників використовуються акупівельні ціни з урахуванням сорту і всіх видів доплат та знижок;

- у випадку отримання від заводів молочної галузі використовуються ціни за домовленістю.

При спрямуванні зворотніх відходів на виробництво продукції підприємства або при реалізації здавальникам сировинних запасів вони підлягають виключенню з вартості сировини за цінами домовленості, рівень яких визначається на основі асортименту продукції, необхідності забезпечення ефективності роботи підприємства та створення умов для сталого збуту продукції. Формуванню планових калькуляцій продукції окремих виробництв притаманні певні особливості.

У ДП «ЧАЙКА» ведення обліку виробничих витрат та калькуляція фактичного рівня собівартості покладене на бухгалтерію підприємства з розподілом по окремих цехах на основі даних обробки первинних документів.

Облік витрат на виробництво ведеться без бухгалтерського відображення собівартості напівфабрикатів власного виробництва, якщо вони передаються із цеху в цех (безнапівфабрикатний метод).

Витрати на виробництво напівфабрикатів обліковують в цехах, в яких вони виробляються відповідно до окремих статей витрат. ДП «ЧАЙКА» має цехову структуру управління, відповідно до якої проводиться кількісний облік наявності та руху напівфабрикатів, які виготовлені на власному виробництві. Бухгалтерією підприємства здійснюється ведення систематичного контролю за достовірністю облікових даних щодо збереження напівфабрикатів. Дані зведеного обліку виробничих витрат є підставою для складання калькуляції фактичної собівартості для всіх виготовлених підприємством видів продукції.

1.3. Нормативно-правове регулювання обліку готової продукції

Джерелом правової інформації відносно обліку готової продукції підприємства є законодавство України. Правову інформацію містять законодавчі акти вищої юридичної сили, в складі яких закони України, які врегульовують порядок діяльності господарюючих суб'єктів в сфері фінансових, господарських та трудових стосунків.

Нормативну інформацію щодо обліку готової продукції містять постанови Кабінету Міністрів України, Національного банку України, наказів Міністерства фінансів України, інших міністерств та відомств. Нормативна інформація не може вступати в протиріччя з правовою інформацією. Одним з важливих джерел нормативної інформації є утверджені наказами Міністерства фінансів України Положення (стандарты) бухгалтерського обліку. Серед основних документів треба назвати директиви ради Європейського Економічного Союзу, рекомендації науково-практичних конференцій тощо.

Система нормативного регулювання бухгалтерського обліку представлена п'ятьма рівнями, кожний з яких охоплює ряд документів. Перший рівень регулювання обліку та звітності забезпечується такими законодавчими актами як: Конституція України, Податковий кодекс України, Господарський кодекс України, Закони України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», «Про аудиторську діяльність» та ряд інших законодавчих актів [14, 23, 25, 31, 51, 77].

Другий рівень регулювання обліку забезпечують Постанови Кабміну України, Укази Президента, тобто акти вищого органу в системі органів виконавчої влади.

Перших два рівні регулюються на рівні держави і є обов'язковими для виконання усіма підприємствами та організаціями. При чому документи нижчого рівня не повинні протирічити документам більш високого рівня.

Третій рівень нормативного регулювання забезпечується цілим рядом документів, що розробляються Міністерством фінансів України, на яке покладаються обов'язки розробки методології формування інформації про об'єкти бухгалтерському обліку.

Четвертий рівень нормативного регулювання забезпечують нормативно-правові акти (інструкції, положення, вказівки) та методичні рекомендації Міністерства фінансів України та інших органів, що розробляються і затверджуються на основі П(С)БО з урахуванням особливостей і потреб підприємства.

До внутрішньогосподарських регулюючих документів відносять Наказ про облікову політику підприємства, робочий план рахунків для обліку готової продукції підприємства. Документи цього рівня формуються безпосередньо на підприємстві [2].

Характеристика чинної нормативно-правової бази з питань обліку готової продукції підприємства наведена в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

**Характеристика чинної нормативно-правової бази з питань обліку
готової продукції підприємства**

№	Найменування нормативного документу	Короткий зміст	Використання у обліково-аналітичному процесі
1	2	3	4
1.	Конституція України від 28.06.1996 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Основний Закон України, встановлює права і свободи громадян України	Ст. 42. Кожен має право на здійснення підприємницької діяльності, яка не аборожена законом
2.	Господарський кодекс України від 16.01.2003 року № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Кодекс визначає види і організаційні форми підприємств, правила їх створення, реєстрації, реорганізації і ліквідації	Використовуємо при розгляді характеристики базового підприємства

Продовження таблиці 1.1

1	2	3	4
3.	Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року № 435-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Основний <u>нормативно-правовий акт цивільного законодавства</u> України, яким регулюються особисті немайнові та майнові відносини	Застосовуємо при розгляді питання регулювання немайнових та майнових відносин базового підприємства
4.	Податковий кодекс України, № 2755-VI від 2 грудня 2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Кодекс регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів.	Застосовуємо при розгляді системи оподаткування базового підприємства
5.	Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність України" від 16.07.99р. № 996-XIU [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Закон визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні	Використовуємо при вивченні організації та веденні бухгалтерського обліку готової продукції підприємства
6	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 року №73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Визначається мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визначення і розкриття її елементів.	Використовується при розгляді відображення витрат операційної діяльності в звітності базового підприємства
7	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати", наказ Міністерства фінансів України від 31.12.99 р. № 318. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Визначає методичні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства	Використовується для обліку витрат на виробництво готової продукції підприємства
8	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 "Будівельні контракти", наказ Міністерства фінансів України від 28.04.01р. № 205. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Визначає методичні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про будівельні контракти підприємства	Використовується для обліку витрат діяльності підприємства
9	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, наказ Міністерства фінансів України від 24.05.95 № 88 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Встановлює порядок створення, прийняття і відображення в обліку первинних документів, бухгалтерської звітності	Застосовується при дослідженні питання організації обліку витрат діяльності підприємства

Продовження таблиці 1.1

1	2	3	4
10	Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку, наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2000 № 356 [Електронний ресурс]. –Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua .	Ці Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку спрямовані на узагальнення у регістрах бухгалтерського обліку методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств	Застосовано при про-веденні обліку витрат діяльності підприємства
11	План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу і зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій”, наказ Міністерства фінансів України від 09.12.2011 р. № 1591 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Наведений перелік рахунків, які необхідні для реєстрації бухгалтерської інформації про діяльність господарського суб'єкту	Використовується для складання робочого плану з обліку готової продукції підприємства
12	Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 року № 291 [Електронний ресурс]. –Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua .	Ця інструкція встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань підприємств	Розглядаються загальні положення даної інструкції для обліку готової продукції підприємства
13	Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879 [Електронний ресурс]. –Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua .	Встановлює порядок інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків	Використовується для проведення інвентаризації готової продукції на підприємстві

Методологічні основи формування в обліку інформації про готову продукцію визначаються П(С)БО 9 «Запаси» [1] та 16 «Витрати» [2]. Облік готової продукції повинен забезпечити: контроль за виконанням завдань по випуску продукції; зберігання готової продукції за обсягом, асортиментом та якістю; своєчасну виписку документів на відвантаження; використання фінансових і матеріальних ресурсів за допомогою складання фактичних і планових калькуляцій собівартості продукції.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ РУХУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ У ДП «ЧАЙКА»

2.1. Організація первинного обліку витрат виробництва і виходу готової продукції на підприємстві

Організація первинного обліку витрат виробництва і виходу промислової продукції у ДП «ЧАЙКА» здійснюється у відповідності до технологічного процесу виробництва молока і молочних продуктів (рис.2.1.).

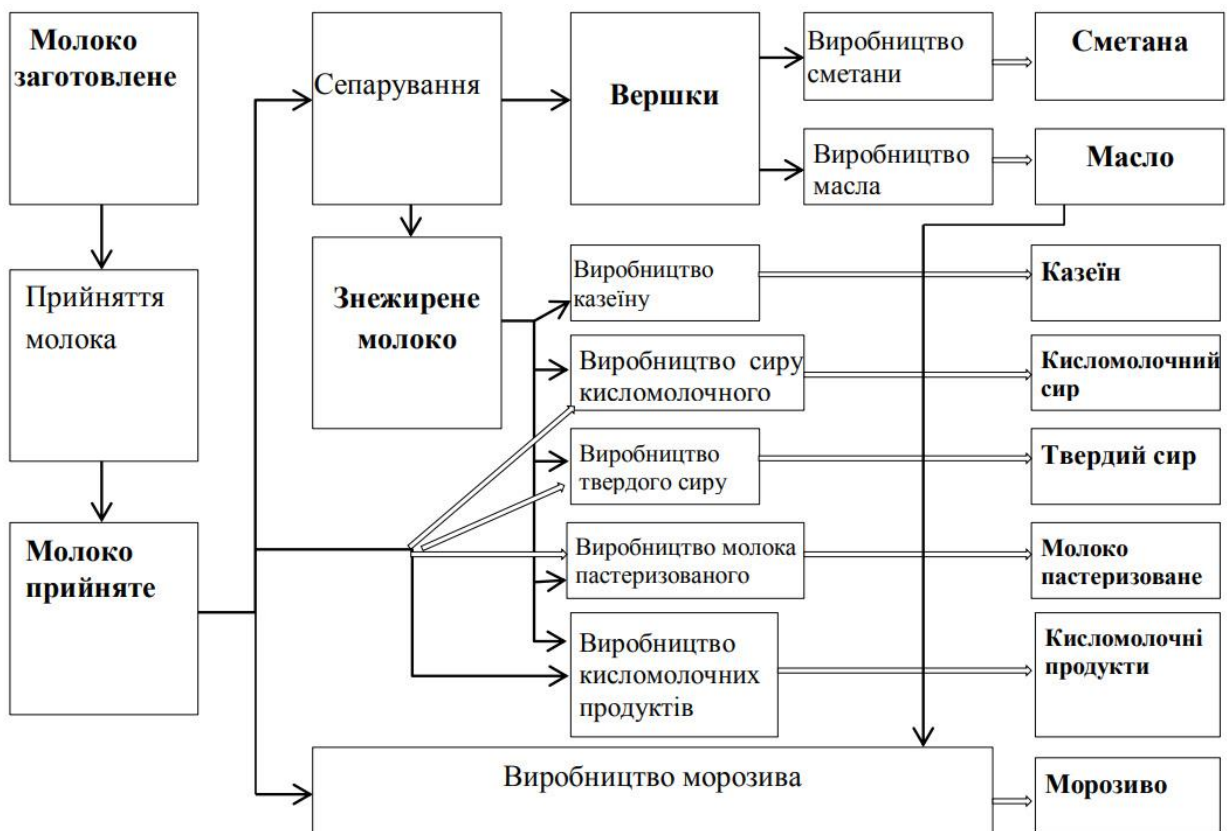

Рис. 2.1. Технологічні процеси в ДП «ЧАЙКА»

В процесі виробництва визначення спільних технологічних операцій для кожної групи продуктів є важливим. Зокрема, прийомка та визначення ваги молока, або сепарування молока для виробництва масла та сметани,

процеси нормалізації молока для виробництва кисломолочних продуктів чи молока пастеризованого. Разом з тим важливим є виокремлення індивідуальних операцій в кожній групі продуктів. Так, в результаті сепарування молока отримуються вершки, які в подальшому можуть надходити до різних технологічних ліній (виробництво масла, сметани), на яких процеси пастеризування проводяться відокремлено різними працівниками.

Організація обліку матеріальних витрат в процесі виробництва починається з відпуску їх безпосередньо на робочі місця для виготовлення продукції. Облік використання матеріальних ресурсів перебуває в залежності від певних факторів, зокрема характеристик технологій виробництва, типів виробничого устаткування, змінності, організації подання сировини та матеріалів до робочих місць. Тому кожна конкретна ситуація вимагає індивідуального підходу до бухгалтерського обліку використаних матеріалів в залежності від наявних виробничих умов.

ДП «ЧАЙКА» самостійно розроблена система документообігу та затверджено перелік первинних документів, які повинні складатись щодо кожного етапу руху сировини, матеріалів, напівфабрикатів та виготовленої продукції.

У табл. 2.1. систематизовано первинні документи, використовувані спеціалістами ДП «ЧАЙКА» при оформленні виробничо-господарських операцій.

Специфічною особливістю молокопереробної промисловості, є постійне коливання обсягів виробництва в залежності від обсягів поставок основних видів сировини та від щоденної зміни попиту на готові продукцію у розрізі різних її найменувань та окремих підприємств. Оскільки переважна частина молочної продукції має обмежені строки реалізації та є швидкопсувною, то тривалий період її складського зберігання неможливий. План виробництва молочної продукції, враховуючи специфічні її особливості, розробляється щоденно та має чітко відповідати заявкам підприємств

роздрібної торгівлі. Оскільки молочне виробництво характеризується високою матеріаломісткістю, дані щодо сировинних запасів також використовуються при визначенні обсягів виробництва.

Таблиця 2.1

Первинна документації щодо обліку виробництва
молочної продукції в ДП «ЧАЙКА»

№	Виробнича операція	Первинні облікові документи
1	Надходження виробничої сировини та матеріалів на підприємство	Журнал обліку вантажів, що надійшли; прибутковий ордер, акт про приймання матеріалів; довіреність; журнал реєстрації довіреностей; картка складського обліку матеріалів; відомість обліку залишків матеріалів на складі; матеріальний ярлик, накладні; рахунки, специфікація, товарно-транспортна накладна тощо
2	Використання виробничих запасів в процесі виробництва	Лімітно-забірна картка; акт-вимога на заміну (додатковий відпуск) матеріалів; накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів; сигнальна довідка про відхилення фактичного залишку матеріалів від встановлених норм запасу, розрахунки та довідки бухгалтерії тощо
3	Документування виявлення бракованої продукції	Акт про брак, повідомлення, листок про брак, відомості браку та ін
4	Нарахування заробітної плати та відповідних відрахувань на соцзаходи	Табель обліку використання робочого часу, Картка виробітку, Розрахункова відомість по зарплаті
5	Розрахунок та розподіл загально-виробничих витрат	Бухгалтерський розрахунок
6	Оприбуткування готової продукції	Накопичувальні відомості випуску готової продукції накладні, приймально-здавальні документи, накладні на здачу готової продукції на склад підприємства, тощо

Сировина, що надходить на молокопереробні підприємства одразу відправляється на виробництво. Оцінювання придбаного молока проводиться з урахуванням того, що рівень закупівельних цін встановлюється на молоко базової жирності. Фактичний рівень жирності нерідко має відхилення від базового.

Головним супроводжуючим документом в даному процесі виступає товарно-транспортна накладна встановленої форми. Підрахунок кількості

прийнятої за добу молочної сировини здійснюється майстром шляхом складання реєстру документів щодо надходження сировини, де фіксується номер товарно-транспортної накладної, дані щодо маси молока і вершків, перерахунок цих даних на базову жирність та 10%-ні вершки, а також кількість повернутого молока чи сироватки.

Через те, що оприбуткована сировина практично вся одразу відправляється у виробництво, відпускання молочної сировини до виробничих цехів в документах не фіксується. При цьому, витрати сировини на виробництво визначених видів продукції розраховується непрямим методом, враховуючи їх фактичний випуск та встановлені норми витрат молока (або вершків) в розрахунку на 1 тону продукції. В результаті розмір економії або перевитрати сировини протягом місяця підлягає розподілу за видами продукції в пропорційності до їх фактичного випуску. Застосування такого методу обліку відпуску та витрачання сировини спричиняє викривлення показників собівартості за окремими видами продукції та може спричинити зловживання і розкрадання.

Специфікою молочного виробництва є те, що готова продукція та відходи з неї виступають напівфабрикатами у виробництві іншої продукції. Прикладом є використання жирного сиру для виробництва декількох видів сирів та сирків, знежирене молоко, отримане в процесі сепарування, може використовуватись у виробництві знежиреного сиру, нормалізації молока тощо. Також на практиці трапляються ситуації, коли передаються не лише напівфабрикати, але і молочна сировина між цехами або зі складу в цех. Таким прикладом може бути передача молока зі складу до виробничого цеху на переробку при виявленні пошкоджень в упаковці. Документальне оформлення передачі молочної сировини і напівфабрикатів здійснюється оформленням накладної на внутрішнє переміщення.

2.2. Синтетичний та аналітичний облік руху готової продукції

Відповідно до Інструкції №291, для узагальнення інформації про витрати на виробництво продукції (робіт, послуг) в ДП «ЧАЙКА» призначений рахунок 23. Зокрема, цей рахунок використовується для обліку на окремих субрахунках витрат підприємства на виробництво молочної продукції. Оскільки підприємство має різні виробництва, то до даного рахунку відкрито наступні субрахунки (табл.2.2.).

Таблиця 2.2

Аналітичні рахунки до рахунку 23 «Виробництво»

Рахунок	Назва
23	Виробництво
231	Основне виробництво
231.1	Основне виробництво молока
231.2	Основне виробництво масла
231.3	Основне виробництво сметани
231.4	Основне виробництво кефіру
231.5	Основне виробництво йогурту
231.6	Основне виробництво сиру
232	Допоміжне виробництво
232.1	Виробнича лабораторія
232.2	Ремонтно-механічний цех
232.3	Електроремонтний цех
232.4	Паросиловий цех
232.5	Цех аміачно-повітряних компресорів
232.6	Інші відділи

Подальша деталізація наведених аналітичних рахунків здійснюється у відповідності до технології виробництва певного виду молочної продукції.

З виробництвом продукції тісно пов'язані загальновиробничі витрати. Назва даного виду витрат вказує на їх приналежність до виробничої сфери. А для торгівельних підприємств, що не здійснюють виробництво, а тільки роздрібний продаж товарів, характерна відсутність загальновиробничих витрат взагалі.

Загальновиробничі витрати є окремою складовою як виробничої собівартості (це стосується змінних загальновиробничих та постійних розподілених загальновиробничих витрат), так і собівартості реалізованої продукції (це стосується нерозподілених постійних загальновиробничих витрат).

Загальновиробничі витрати підприємства включають:

- “витрати на управління виробництвом (оплата праці апарату управління цехами, дільницями тощо; відрахування на соціальні заходи й медичне страхування апарату управління цехами, дільницями; витрати на оплату службових відряджень персоналу цехів, дільниць тощо);
- амортизація основних засобів загальновиробничого (цехового, дільничого, лінійного) призначення;
- амортизація нематеріальних активів загальновиробничого (цехового, дільничого, лінійного) призначення;
- витрати на утримання, експлуатацію та ремонт, страхування, операційну оренду основних засобів, інших необоротних активів загальновиробничого призначення;
- витрати на вдосконалення технології й організації виробництва (оплата праці та відрахування на соціальні заходи працівників, зайнятих удосконаленням технології й організації виробництва, поліпшенням якості продукції, підвищенням її надійності, довговічності, інших експлуатаційних характеристик у виробничому процесі; витрати матеріалів, купівельних комплектуючих виробів і напівфабрикатів, оплата послуг сторонніх організацій тощо);
- витрати на опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення та інше утримання виробничих приміщень;
- витрати на обслуговування виробничого процесу (оплата праці загальновиробничого персоналу; відрахування на соціальні заходи, медичне страхування робітників та апарату управління виробництвом;

витрати на здійснення технологічного контролю за виробничими процесами та якістю продукції, робіт, послуг);

- витрати на охорону праці, техніку безпеки і охорону навколишнього природного середовища;
- інші витрати (внутрішньозаводське переміщення матеріалів, деталей, напівфабрикатів, інструментів зі складів до цехів і готової продукції на склади; нестачі незавершеного виробництва; нестачі і втрати від псування матеріальних цінностей у цехах; оплата простоїв тощо)” [16].

Згідно вимог п. 16 ПБО 16 в складі загальновиробничих витрат виділяють постійну та змінну частину, при цьому:

- “до змінних загальновиробничих витрат належать витрати на обслуговування і управління виробництвом (цехів, дільниць), що змінюються прямо (або майже прямо) пропорційно до зміни обсягу діяльності. Змінні загальновиробничі витрати розподіляються на кожен об’єкт витрат з використанням бази розподілу (годин праці, заробітної плати, обсягу діяльності, прямих витрат тощо) виходячи з фактичної потужності звітного періоду;

- до постійних загальновиробничих витрат належать витрати на обслуговування і управління виробництвом, що залишаються незмінними (або майже незмінними) при зміні обсягу діяльності. Постійні загальновиробничі витрати розподіляються на кожен об’єкт витрат з використанням бази розподілу (годин праці, заробітної плати, обсягу діяльності, прямих витрат тощо) при нормальній потужності. Нагадаємо, що відповідно до п. 4 ПБО 16 нормальна потужність — очікуваний середній обсяг діяльності, що може бути досягнутий за умов звичайної діяльності підприємства протягом кількох років або операційних циклів з урахуванням запланованого обслуговування виробництва. Нерозподілені постійні загальновиробничі витрати включаються до складу собівартості реалізованої продукції (робіт, послуг) у період їх виникнення. Загальна сума розподілених та нерозподілених

постійних загальновиробничих витрат не може перевищувати їх фактичну величину” [20].

Віднесення загальновиробничих витрат до змінни або постійних визначається самостійно підприємством.

Варто звернути увагу, що згідно вимог пп. 19 п. 394 Методрекомендацій № 373, затверджених Мінпромполітики України, сума витрат з оплати перших 5-ти днів тимчасової непрацездатності виробничих працівників за кошти підприємства включається до складу загальновиробничих витрат.

При цьому листом №31-08410-07-27/28296 висловлено іншу думку, зокрема, зазначено, що “нарахування суми оплати працівникам перших п’яти днів тимчасової непрацездатності, яке здійснюється за рахунок коштів підприємства, в бухгалтерському обліку відображається за Дт субрахунку 949 «Інші витрати операційної діяльності» і Кт субрахунку 663 «Розрахунки за іншими виплатами». Мінфін у цьому листі вважає, що нарахування єдиного соціального внеску, що нараховується на суму лікарняних, відображається також за Дт субрахунку 949 «Інші витрати операційної діяльності». Але відповідно до частини другої ст. 6 Закону про бухоблік регулюються питання методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Враховуючи це, підприємствам можна рекомендувати суми оплати працівникам перших п’яти днів тимчасової непрацездатності, що здійснюється за рахунок коштів підприємства, та суми єдиного соціального внеску, що нараховується на суму лікарняних, відображати в бухгалтерському обліку за Дт субрахунку 949” [23].

Облік загальновиробничих витрат ведеться на рахунку 91 «Загальновиробничі витрати», порядок ведення облікових записів на якому наведено на рис. 2.2.

91 «Загальновиробничі витрати»		
Дебет		Кредит
Витрати за статтями, здійснені протягом місяця		Щомісячні списання накопичених витрат на рахунок 23 «Виробництво»

Рис. 2.2. Зміст записів за рахунком 91 «Загальновиробничі витрати»

Дт рахунку 91 містить суми визнаних витрат, а Кт відображає їх щомісячнесписання на рахунок 23 «Виробництво» та 90 «Собівартість реалізації».

Виготовлена на підприємстві продукція є складовою частиною запасів підприємства. Інструкцією № 291 визначено віднесення до готової продукції тієї, щодо якої закінчена обробка та проведені необхідні випробування, яка прийнята, укомплектована відповідно до договірних умов з замовниками та відповідає технічним умовам і стандартам.

В процесі виробництва цільового (основного) продукту в ході єдиного технологічного процесу може бути отримана супутня продукція. Така продукція за якісними показниками відповідає затвердженим стандартам та технічним умовам, прийнята ВТК та передбачена для подальшої переробки або реалізації для сторонніх організацій(п. 428 Методрекомендацій № 373).

Оприбуткування готової продукції за фактичною виробничою собівартістю або згідно з нормативною вартістю підлягає віднесенню до Дт рахунку 26 «Готова продукція» в кореспонденції з Кт рахунку 23 «Виробництво». Сума собівартості реалізованої готової продукції розраховується відпоідним методом оцінки вибуття запасів.

Реалізовані за звітний період товари, надані послуги, виконані роботи накопичуються на рахунку 901 «Собівартість реалізованої продукції». Зміст записів за цим рахунком відображено на рис. 2.3.

901 “Собівартість реалізованої		
Дебет	продукції”	Кредит
Собівартість		Списана у кінці
реалізованої протягом		звітнього періоду
звітнього	періоду	собівартість товарів на
продукції		рахунок 79 «фінансові
		результати»

Рис. 2.3. Зміст записів за рахунком 904 «Собівартість реалізованої продукції»

ДП «ЧАЙКА» до складу собівартості реалізованої продукції не відносить комплекс адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних витрат.

Адміністративні витрати ДП «ЧАЙКА» включають:

- “загальні корпоративні витрати (організаційні витрати, витрати на проведення річних зборів, представницькі витрати тощо);
- витрати на службові відрядження і утримання апарату управління підприємства та іншого загальногосподарського персоналу;
- витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів загальногосподарського використання (операційна оренда, страхування майна, амортизація, ремонт, опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення, охорона);
- винагороди за професійні послуги (юридичні, аудиторські, з оцінки майна тощо);
- винагороди за зв’язок (поштові, телеграфні, телефонні, телекс, факс тощо);
- амортизація нематеріальних активів загальногосподарського використання;
- витрати на врегулювання спорів у судових органах;

- податки, збори та інші, передбачені законодавством, обов'язкові платежі (крім податків, зборів та обов'язкових платежів, що включаються до виробничої собівартості продукції, робіт, послуг);
- плата за розрахунково-касове обслуговування та інші послуги банків;
- інші витрати загальногосподарського призначення" [18].

Сукупність трудових та матеріальних витрат підприємства, пов'язаних з організацією переміщення готової продукції від виробника до споживачів визначаються як витрати обігу та обліковуються на рахунку 93 "Витрати на збут".

Витрати на збут ДП «ЧАЙКА» включають сукупність витрат на тару і упаковку, транспортування продукції відповідно до договірних умов, маркетингові витрати, включаючи оплату праці та відрядження працівників збуту, виплати торговим агентам та працівникам збутового відділу, амортизаційні витрати, пов'язані з основними засобами та необоротними активами, передбачені для забезпечення збуту продукції тощо.

Дебет рахунку містить інформацію щодо сум визнаних збутових витрат, а кредит – суми списання до рахунку 79 "Фінансові результати".

Інші операційні витрати включають:

- витрати на дослідження та розробки відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»;
- собівартість реалізованої іноземної валюти, яка для цілей бухгалтерського обліку визначається шляхом перерахунку іноземної валюти в грошову одиницю України за курсом Національного банку України на дату продажу іноземної валюти, плюс витрати, пов'язані з продажем іноземної валюти;
- собівартість реалізованих виробничих запасів, яка для цілей бухгалтерського обліку складається з їх облікової вартості та витрат, пов'язаних з їх реалізацією;

- безнадійна загальна вартість заборгованості по дебіторському рахунку й здійснення відповідного відрахування до сумарного боргового резерву;
- операційна курсова різниця втрати від неї (здійснюється зміна валютного курсу по проведенню операцій, активів та зобов'язань, які взаєпов'язані із операційним різновидом діяльності підприємства);
- знецінення запасів та їх втрати;
- нестачі й витрати від псування цінностей;
- визнані штрафи, пеня, неустойка;
- витрати на виплату матеріальної допомоги на утримання об'єктів соціально-культурного призначення;
- інші витрати операційної діяльності.

Для обліку вказаних витрат у плані рахунків бухгалтерського обліку передбачені рахунки 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші операційні витрати». Зміст записів за цими рахунками наведено на рис. 2.4.

92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут»,

Дебет	94 «Інші операційні витрати»	Кредит
Витрати за статтями, здійснені протягом місяця	Щомісячні накопичених витрат на рахунок 79 «Фінансові результати»	списання витрат на «Фінансові результати»

Рис. 2.4. Зміст записів за рахунком 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші операційні витрати»

Узагальнена схема обліку виробництва продукції на ДП «ЧАЙКА».

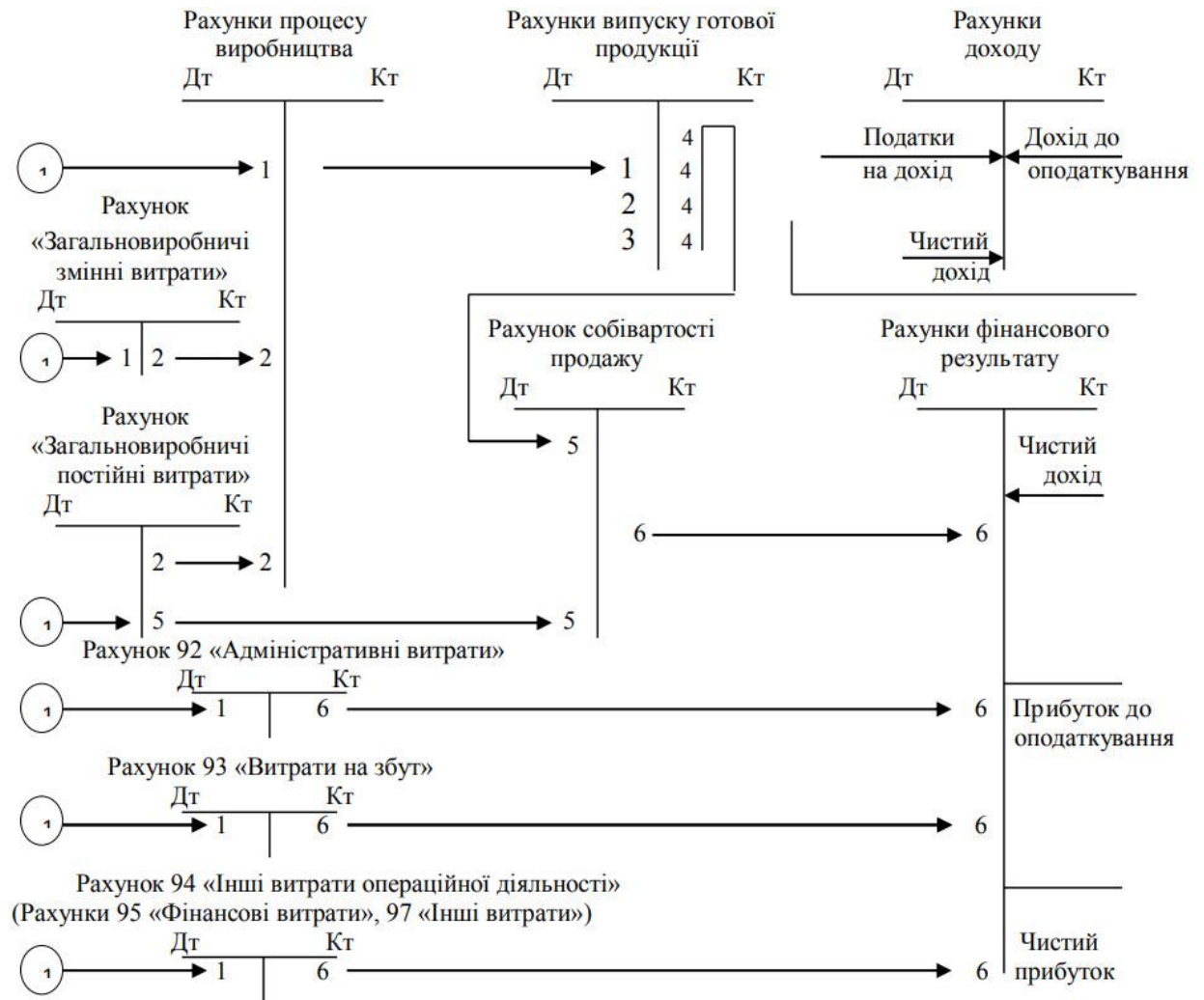

Рис. 2.5. Схема обліку виробництва промислової продукції ДП «ЧАЙКА»

У таблиці 2.3 представлена використовувана ДП «ЧАЙКА» кореспонденція рахунків обліку виробництва молочної продукції.

Таблиця 2.3

Кореспонденція рахунків обліку виробництва продукції ДП «ЧАЙКА»

№ п/п	Зміст операції	Дт	Кт
1	2	3	4
1. Угрупування витрат операційної діяльності виробничої організації по елементах			
1.1	Списано вартість запасів, використаних при виробництві продукції, для обслуговування виробництва, в адміністративних і збутових цілях	80	20, 22

Продовження табл.2.4

1	2	3	4
1.2	Нарахування заробітної плати працівникам, зайнятим виконанням виробничо-монтажних робіт, обслуговуванням виробництва, адмініструванням і збутом	81	661
1.3	Нараховано внески на фонд оплати праці працівників	82	651, 652, 653
1.4	Нараховано амортизацію основних фондів і нематеріальних активів	83	13
1.5	Інші операційні витрати (послуги сторонніх організацій, втрати від нестач і псування цінностей)	84	63, 37, 20
2. Формування собівартості продукції			
2.1	У виробничу собівартість включені прямі матеріальні витрати, а також:	23	80
2.2	витрати на оплату праці працівників, безпосередньо зайнятих виробництвом продукції		81
2.3	витрати на сплату нарахувань на фонд оплати праці працівників, зайнятих у виробництві		82
2.4	амортизація виробничих основних засобів і нематеріальних активів		83
2.5	Розподіл виробничих накладних витрат між об'єктами виробництва	23	91
3. Формування загальновиробничих, адміністративних витрат і витрат на збут			
3.1	Відображаються витрати матеріалів	91, 92, 93.	80
3.2	Відображаються витрати на оплату праці адміністративних працівників	92	81
3.3	Відображаються витрати на сплату нарахувань на фонд оплати праці адміністративних працівників		82
3.4	Відображається нарахування амортизації основних засобів і нематеріальних активів		83
3.5	Висвітлення усіх витрат (на охорону праці, техніку безпеки і т.п.)		84
4.	Формування інших операційних витрат	949	80, 81, 82, 83, 84...

Перевірка відповідних даних бухгалтерського обліку фактичним даним про залишки незавершеного виробництва здійснюється шляхом щомісячного проведення інвентаризації.

2.3. Документальне оформлення обліку руху готової продукції

При відпуску продукції ДП «ЧАЙКА» з виробництва та оприбуткуванні її на склад бухгалтерія підприємства оформляє накладні, відомості, приймально-передавальні документи, акти приймання, в яких зазначаються: дата, номер цеху та відповідного складу, найменування видів продукції, її номенклатурні номери, вказуються одиниці виміру продукції, її кількісні показники, ціни одиниць продукції. Ці документи оформляються в 2-ох примірниках, з яких один призначається для бухгалтерії, а другий призначений для зберігання на складі готової продукції. Другий примірник накладної є підставою для матеріально відповідальної особи ДП «ЧАЙКА» зробити відповідний запис в картці складського обліку щодо надходження готової продукції до складу. Потім накладна разом з матеріальним звітом передається до бухгалтерії.

Рух первинної документоції щодо обліку готової продукції ДП «ЧАЙКА» схематично зображено на рис. 2.6.

На складах готової продукції ДП «ЧАЙКА» в облікових реєстрах (картці, відомості, сальдові відомості, оборотні відомості чи книги складського обліку) виготовлена продукція, яка проходить облік у кількісному виразі.

Первинний облік готової продукції ДП «ЧАЙКА» ведеться в картках складського обліку, в них зазначається найменування та сорт. Запис в картці складського обліку здійснюється за кожним прибутковим або видатковим документом з розрахунком актуального залишку після кожної події.

Облік готової продукції в картках складського обліку ДП «ЧАЙКА» здійснюється за допомогою комп'ютерів, встановлених в виробничих цехах та місцях надходження готової продукції. Разом з оформленням первинних документів щодо оприбуткування або відвантаження готової продукції в комп'ютерну систему заносяться відповідні дані для подальшого обліку в розрізі, необхідному для оперативного управління та контролю.

Рис. 2.3. Рух первинної документоції щодо обліку
готової продукції ДП «ЧАЙКА»

При автоматизованому способі обліку готової продукції ДП «ЧАЙКА» щоденно складаються оборотні відомості обліку виробництва та оприбуткування готової продукції в розрізі складів та інших місць зберігання.

При цьому бухгалтер звертає особливу увагу на відповідність даних з оприбуткування, відвантаження та наявних залишків готової продукції.

Періодично проводиться інвентаризація наявних залишків готової продукції. В умовах автоматизованого обліку складських операцій необхідні для інвентаризації дані отримують з бухгалтерії по запиті.

Обов'язковою умовою організації первинного обліку готової продукції ДП «ЧАЙКА» є розроблена номенклатура-цінник. В ньому наведені види готової продукції, характерні риси кожного виду, присвоєний код, унікальний номенклатурний номер, закріплений на весь період виробництва та реалізації, облікова та фактична ціна продукції. У вигляді довідників формуються рахунки-фактури на відвантажену продукцію, як на внутрішній ринок, так і на експорт. Також в умовах автоматизованого обліку ДП «ЧАЙКА» крім номенклатури-цінника, розроблено систему довідників готової продукції, де зазначаються найменування продукції, її код, характерні параметри (відпускна ціна, собівартість, ПДВ і т.д.). Ці дані використовують в процесі управління запасами продукції, а також застосовують при складанні бухгалтерської звітності.

Інформація щодо виробленої продукції та її подальшого продажу узагальнюється у встановлених формах фінансової звітності. Основним з них є Баланс (форма № 1) [7]. Бухгалтерський баланс містить інформацію стосовно залишку готової продукції, відображених в ньому по фактичній виробничій собівартості. Готова продукція підприємства відображається в другій частині активу балансу «Оборотні активи» у рядку 1103 «Готова продукція». В цій статті наводяться запаси готової продукції на складах, щодо яких закінчені процеси обробки та пройдено відповідні випробування, процедури прийому, комплектації відповідно до умов договорів із покупцями та є відповідними технічним умовам та стандартам. Заповнення рядка 1103 проводиться з урахуванням даних сальдо на кінець звітного періоду по обліковому рахунку 26 «Готова продукція» [7].

Інформація щодо обсягів виробленої та реалізованої продукції розкривається також у формі № 5 «Примітки до річної фінансової звітності». В даній формі наводиться інформація щодо балансової вартості готової продукції. В розділі IX «Дебіторська заборгованість» розкриваються дані про розмір заборгованості покупців та замовників за реалізовану продукцію.

Фінансові звіти містять всю важливу інформацію про вироблену продукцію, а саме її фактичну вартість на дату балансу, дохід від реалізації продукції, а також її собівартість за звітний період тощо. Це дозволяє користувачам фінансової звітності проаналізувати показники ефективності виробничого процесу, рівень ділової активності підприємства, показники рентабельності виробництва та продажів, а також формувати обґрунтовані управлінські рішення.

Графік документообігу наведено в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Графік документообігу для виробництва молочної продукції ДП «ЧАЙКА»

Назва документа	Кількість примірників	Створення		Перевірка		Узагальнення/перевірка даних у бухгалтерії		Передавання до архіву підприємства	
		Відповідальний за випуску	Відповідальний за контроль оформлення	строк	виконавець	виконавець	строк	виконавець	строк
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Табель обліку використання робочого часу	1	Нормувальник	Планово-економічний відділ	У кінці місяця	Старший бухгалтер	Бухгалтер	У кінці звітного періоду	Бухгалтер	У кінці року
Картка виробітку	1	Нормувальник	Планово-економічний відділ	У кінці місяця	Старший бухгалтер	Бухгалтер	У кінці звітного періоду	Бухгалтер	У кінці року
Розрахунково-відомість по зарплаті	1	Бухгалтер	Бухгалтерія	У кінці місяця	Старший бухгалтер	Бухгалтер	У кінці звітного періоду	Бухгалтер	У кінці року
Акт на списання матеріальних цінностей	1	Комісія	Бухгалтерія	У кінці місяця *	Старший бухгалтер	Бухгалтер	У кінці звітного періоду	Бухгалтер	У кінці року
Акт переробки	1	Економіст-бухгалтер	Бухгалтерія	У кінці місяця	Старший бухгалтер	Бухгалтер	У кінці звітного періоду	Бухгалтер	У кінці року
Лімітно-забірна картка	2	Комірник	Зав. коморкою	У кінці місяця *	Старший бухгалтер	Бухгалтер	У кінці звітного періоду	Бухгалтер	У кінці року
Розрахунок амортизації основних засобів	1	Бухгалтер	Бухгалтерія	У кінці місяця *	Старший бухгалтер	Бухгалтер	У кінці звітного періоду	Бухгалтер	У кінці року
Накладна на відпуск ТМЦ	2	Комірник	Зав. коморкою	У кінці місяця *	Старший бухгалтер	Бухгалтер	У кінці звітного періоду	Бухгалтер	У кінці року
Накладна-вимога на відпуск матеріалів	2	Зав. коморкою	Бухгалтерія	У кінці місяця	Старший бухгалтер	Бухгалтер	У кінці звітного періоду	Бухгалтер	У кінці року
Матеріальний звіт	2	Зав. коморкою	Бухгалтерія	У кінці місяця	Старший бухгалтер	Бухгалтер	У кінці звітного періоду	Бухгалтер	У кінці року

Калькуляція витрат за елементами	2	Бухгалтер	Бухгалтерія	У кінці місяця	Старший бухгалтер	Бухгалтер	У кінці звітнього періоду	Бухгалтер	У кінці року
----------------------------------	---	-----------	-------------	----------------	-------------------	-----------	---------------------------	-----------	--------------

Отже, процес виробництва молокопродуктів в ДП «ЧАЙКА» є досить складним та комплексним, в результаті чого отримуються зовсім різні за фізико-хімічними властивостями, цільовим призначенням чи споживчою корисністю продукти, виготовлення яких здійснюється внаслідок зміни в процесі переробки структури та органічної будови вхідної сировини у технологічному процесі.

РОЗДІЛ 3. ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ РУХУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

3.1. Особливості облікового забезпечення руху готової продукції із застосуванням програмних продуктів

Комп'ютеризація бухгалтерського обліку здійснюється завдяки пропозиції на ринку програмних продуктів України десятків пакетів програм, які постійно оновлюються й удосконалюються. Економічна література виділяє наступні програмні продукти, які доцільно згрупувати в такі групи:

- група міні-бухгалтерій („Міні-бухгалтерія”, „Бухгалтерія малого підприємства”, „Інфо-бухгалтер”, „Фінанси без проблем”, „1С-Бухгалтерія”);
- група інтегрованих бухгалтерських систем („Парус”, „Інфо-бухгалтер”, „Інфософт”, „Інтегратор”, „Інотек”,);
- група бухгалтерських конструкторів („Інформатик”, „Аквілон”, „БЕСТ”, „Бухоблік-Фінанси-Бізнес”, „Порт”);
- група бухгалтерських комплексів („Аргос”, „Авер”);
- група бухгалтерій-офісів („Електронна бухгалтерія”, „Бухгалтерія без проблем”, „ФінЕко”, „Суперменджер”);
- група галузевих систем (бухгалтерський комплекс АРМ, який приєднаний до спеціалізованих галузевих АРМ);
- група фінансово-аналітичних систем („Аналіз фінансового стану”, „Project Expert”);
- група правових систем та баз даних („Гарант-Сервіс”, „ГросБух”, „Дінай”);
- група корпоративних систем („R/3”, „NS”) тощо [38].

Програмний комплекс «1С: Бухгалтерія для України. Редакція 1.2» (версія 8.2) є найбільш розповсюдженим серед малих та середніх підприємств.

Він володіє низкою переваг: можливість гнучкого налаштування конфігурації та наявність вбудованої мови, простота інсталяції й використання, можливість швидкого виконання різноманітних операцій, сприятлива ціна тощо. Використання електронної бухгалтерської програми дозволяє одночасно з введенням бухгалтерських проводок формувати необхідні первинні документи. Також даний програмний комплекс дозволяє сформувати форми звітності та різні допоміжні документи, а саме:

- сукупність оборотно-сальдових відомостей за рахунками та/або субрахунками;
- аналізи рахунків, які включаються сумові та кількісні підсумки за кореспонденціями конкретних рахунків;
- зведені бухгалтерські проводки, тобто результати кореспонденції рахунків;
- аналіз рахунків за періодами і датами – суми залишків, оборотів та кореспонденцій з іншими рахунками на певні дати періоду;
- журнали-ордери, тобто вибірки проведення із журналу операцій по відповідних рахунках, кореспонденціях та інших ознаках;
- картки рахунків, які включають всі проводки по даному рахунку;
- звіти в довільній формі, які розробляються користувачем з метою деталізації господарських процесів.

Ведення обліку готової продукції в умовах типової конфігурації «1С: Підприємство 8.2» здійснюється за попередньою (плановою) собівартістю. Задання планової собівартості задається користувачем вручну або формується за замовчуванням. Виробництво готової продукції, напівфабрикатів та їх надходження на склад оформлюється документом «Звіт виробництва за зміну» (закладка «Продукція») [3]. До обов'язкових реквізитів даного документа належать: планова собівартість, пропорційно до якої далі розраховується фактична собівартість; місця складського зберігання готової продукції; рахунок облікової суми виробничих витрат (субрахунки рахунку 23) та виробничий підрозділ.

Під час писання готова продукція із рахунку 26 «Готова продукція» Тобто враховується також сума відхилень, тобто фактична виробнича собівартість щодо планового розрахунку, який має процентне співвідношення щодо залишку такої продукції станом на початок місяця, а також здійснення певних відхилень у оприбуткування на склад на протязі усього місяця, що стосується також загальної вартості продукції за вже облікованою вартістю [3]. Тим не менш допустимим є певні відхилення суми фактичної собівартості виробництва для готової продукції у співвідношенні до її загальною вартістю відповідно до облікованої вартості, яка здійснюється та розглядається як реалізація продукції, а також відображається за кредитом рахунку 26 «Готова продукція» й дебетом відповідних рахунків.

Ведення аналітичного обліку готової продукції реалізується за її видами. Визначення фактичної собівартості проводиться у кінці звітного періоду, для чого використовується операція «Розрахунок і коригування собівартості продукції (послуг)», проведення документ «Закриття місяця».

При розрахунку фактичної собівартості продукції беруть до уваги початкові залишки незавершеного виробництва, фактичні витрати виробництва за звітний період та залишки незавершеного виробництва на кінець звітного періоду, наведені у документі «Інвентаризація незавершеного виробництва». Розрахунок проводиться пропорційно до планової собівартості за наступними етапами: закриття переділів; визначення собівартості об'єктів виробництва згідно з прямими витратами основного та допоміжного виробництва по кожному переділу; коригуючі бухгалтерські проведення за напрямками виробництва; розподілення загальновиробничих витрат, тобто віднесення сум рахунку 91 на рахунки собівартості об'єктів випуску; формування коригуючих проводок за напрямками випуску [6].

Наступним етапом за розрахунком собівартості щодо прямих витрат виступає розподілення загальновиробничих витрат по номенклатурних групах в пропорційності до визначеної користувачем бази розподілу. База розподілу

вписується до реєстру відомостей «Методи розподілу непрямих витрат організацій» [3 с, 216].

Розрахунок собівартості готової продукції в умовах застосування системи «1С: Підприємство 8.2» наведено на рис. 3.1.

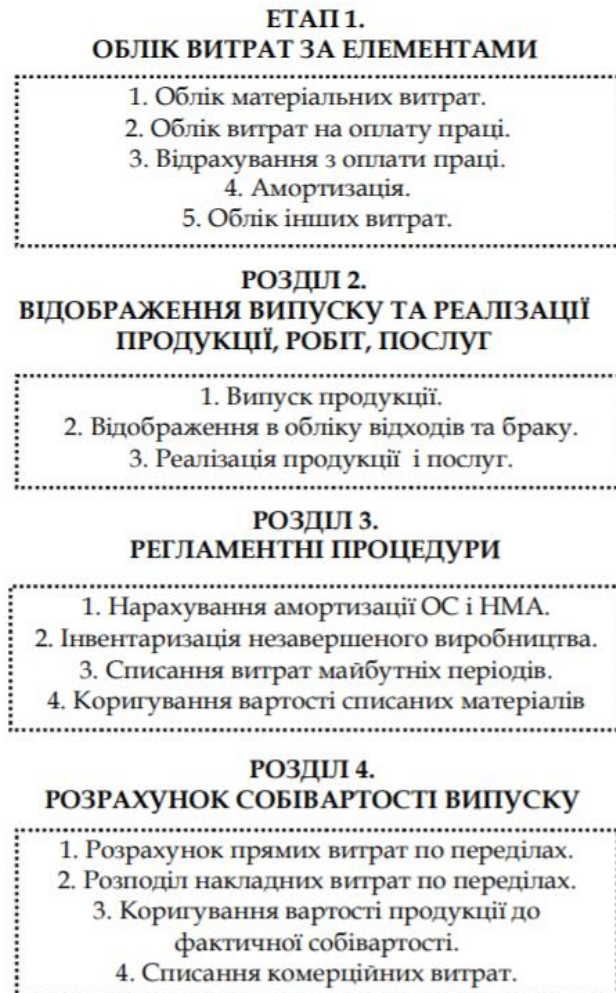

Рис. 3.1. Послідовність розрахунку фактичної собівартості продукції

Деталізація розподілення витрат за бухгалтерським та податковим обліком відображається у сформованій довідці-розрахунку в пункті «Калькуляція» (меню «Звіти»).

У «1С: Підприємство 8.2» передбачена можливість формування стандартного переліку звітності, якій призначений для одержання даних щодо залишків й оборотів по рахунках, субконто за кореспонденцією рахунків для бухгалтерського та податкового обліку. Основний внутрішній звіт – це

«Оборотно-сальдова відомість», формування якого передбачено у вигляді таблиці, в кожному рядку якого наведена інформація, яка відноситься до певного рахунку бухгалтерського обліку. Всі робочі рахунки впорядковуються за зростанням номерів.

Аналітичний облік в програмі «1С: Бухгалтерія для України. Редакція 1.2» (версія 8.2)» дає можливість відстежувати рух конкретних видів готової продукції, проведення розрахунків з конкретними клієнтами та постачальниками, виконання договорівних умов тощо. В процесі виходу готової продукції та оприбуткування на склади формується документ "Звіт виробництва за зміну", меню "Виробництво" - "Випуск продукції". (рис. 3.2).

 Отчет производства за смену Д0000000002 от 28.04.2011 0:0...

Провести и закрыть Записать Провести   Еще ▼ ?

Номер: Д0000000002 от: 28.04.2011 0:00:00 Организация: Добро ▼

☐ Списать материалы Склад: Головной склад ▼

Счет затрат: 231 ▼ Подразделение: Цех 1 (дільнка плетених меблів) ▼

Продукция (1) Услуги Возвратные отходы

Добавить Подбор Еще ▼

N	Номенклатура	Ед...	Количество	Стоимость (плановая)	Сумма (плановая)	Спецификац
1	Крісло-качалка	шт	7,000	200,00	1 400,00	

Рис. 3.2. Звіт виробництва за зміну в 1:С

На протязі місяця оприбуткування готової продукції на склади здійснюється за плановою ціною. А фактична ціна готової продукції розраховується при формуванні документу "Закриття місяця" - "Розрахунок та коригування собівартості продукції".

Документ "Звіт виробництва за зміну" вводиться також і у випадку надання послуг іншим підрозділам підприємства. На початку цього документу вказується найменування підрозділу, що виготовляє продукцію та відпускає на склад, найменування готової продукції, рахунок обліку витрат на випуск.

Таблична частина документу "Продукція" містить інформацію про всі одиниці готової продукції щодо:

- випущеної номенклатурної позиції;
- обсягів випуску;
- планові ціни на один виріб та загальні планові ціни ДП;
- рахунки обліку – рахунок, який надійде вже випущена ДП;
- номенклатурні групи;
- специфікацію – витрати, необхідні виготовлення заданої номенклатурної позиції, відповідно до нормативами.

Табличний розділ "Послуги" стосовно всіх видів продукції та послуг, наданих підрозділами підприємства, містить наступні дані:

- номенклатурну позицію, що відповідає заданому виду послуг;
- обсяги виробництва готової продукції або їхню планову ціну (залежить від налаштувань облікової політики);
- рахунок обліку витрат та аналітику; номенклатурну групу (на вигляд наданих послуг); специфікацію – витрати, необхідні виготовлення заданої номенклатурної позиції, відповідно до нормативами.

При закритті місяця базою для розподілення прямих витрат виступає планова собівартість або загальний обсяг випущеної готової продукції в кількісному вимірі. З огляду на це випуск внутрішніх послуг, які враховуються у сумовому та кількісному вигляді, рекомендовано відображати по номенклатурним групам.

Табличний розділ "Зворотні відходи" містить інформацію про всіх їх видах, а саме:

- номенклатурну позицію, що відповідає заданим видам зворотніх відходів;
- обсяг випуску;
- фіксовані ціни;

- рахунок обліку зворотних відходів; статтю витрат для відображення тих матеріальних витрат, які мають бути зменшені на суму відходів; номенклатурну групу – вид випущеної готової продукції, під час виготовлення якої було визнано зворотні відходи.

Сировина для виготовлення продукції, що вказана на однойменній вкладці, підлягає списанню в момент проведення документа випуску. При цьому необхідним є проставлення галочки "Списати матеріали" та заповнення табличного розділу на вкладці "Матеріали".

На вкладці "Матеріали" передбачено внесення таких даних:

- номенклатурну позицію для кожного матеріалу;
- об'єм;
- рахунки обліку матеріалів;
- статті витрат, за якими відносяться матеріальні витрати за списаними матеріалами;
- номенклатурну групу – вид випущеної готової продукції, під час виготовлення якої списані задані матеріали.

Облік виробництва готової продукції за плановою ціною необхідно передбачає введенні безлічі параметрів інфобазы. У рядку "Тип цін" відповідно вказуємо тип, який обраний як планова вартість виробництва на однойменній вкладці (рис. 3.3.).

🏠
⬅️ ➡️
☆
Параметры учета

Записать и закрыть
Записать

Банк и касса
Расчеты
Запасы
Торговля
Производство
План счетов
Сотрудники и зарплата

Производство

☒ Ведется производственная деятельность

Тип плановых цен:

▼

🔗

Плановые цены, соответствующие выбранному типу, будут подставляться по умолчанию в документы: "Отчет производства за смену" и "Акт об оказании производственных услуг"

Рис. 3.3. Параметр типу цін при виробництві готової продукції в 1:С

Відображення інформації за підсумками обліку витрат та калькулювання продукції відбувається після формування наступних стандартних звітів: «Оборотно-сальдова відомість за рахунком», «Аналіз рахунку», «Аналіз субконто», «Картка рахунку», «Головна книга» тощо.

Таким чином, автоматизація системи обліку руху готової продукції дає змогу суттєво полегшити працю бухгалтера, позбавити його трудомісткої роботи, підвищити рівень оперативності і точності облікової інформації, дозволяє поглибити розрахунки в ході фінансово-економічного аналізу діяльності підприємства для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. На сучасному етапі найефективнішим для ДП «ЧАЙКА» є використання продукту «1С: Підприємство 8.2», який забезпечує найповніший спектр можливостей ведення обліку готової продукції на підприємстві.

3.2. Автоматизація аналітичних та аудиторських процедур руху готової продукції на підприємстві

Проведення аудиторської перевірки готової продукції представляє собою певну послідовність етапів, кожний з яких містить сукупність процедур. При цьому підходи різних дослідників в галузі аудиту стосовно черговості етапів та їх змістовного наповнення різняться. Але в будь-якому випадку сукупність здійснюваних аудитором дій в ході перевірки спрямована на отримання необхідної інформації, що дозволить сформулювати висновки та висловити думку щодо достовірності звітності. Через це надважливими виступають вимоги до точності, достовірності, надійності та своєчасності такої інформації [15].

Ключовим питанням аудиторських послуг є визначення мети та конкретизація завдань аудиторської перевірки.

Розробка плану конкретної аудиторської перевірки відбувається в ході аудиту, починаючи з моменту вибору клієнта та підписання угоди і закінчуючи складанням висновку.

Згідно з МСА 300 “Планування аудиту фінансової звітності” план дає можливість аудитору приділити необхідну увагу найважливішим аспектам аудиту; проводити своєчасне виявлення та усунення потенційних загроз; правильно організовувати і здійснювати управляти аудиторським процесом аудиту з метою підвищення рівня його ефективності та дієвості; здійснювати обґрунтований вибір аудиторської групи з необхідним рівнем компетенції для адекватної відповіді на очікувані ризики, та ефективно співпрацювати з ними; а також здійснювати контроль за роботою аудиторської групи та координацію її дій [16].

Метою планування аудиту є концентрація уваги аудитора на найважливіших напрямках аудиту, виявленні проблем, які слід перевірити якнайдетальніше.

З метою виконання плану аудитором повинна бути підготовлена програма аудиторської перевірки в письмовій формі з зазначенням у ній конкретного переліку завдань та процедур щодо кожного об'єкта аудиту. Програма аудиту — це детальний перелік змісту аудиторських процедур, який виступає детальною інструкцією учасників перевірки, а також виступає засобом контролю щодо якості їх роботи.

В програмі аудиту наводяться види, зміст та часові рамки проведення планових аудиторських процедур, які мають збігатися з прийнятими в роботу показниками загального плану аудиту [23].

Аудиторська програма допомагає керувати виконавцями аудиту і контролювати їхню роботу.

Весь процес планування аудиту умовно розділяють на два великі етапи: попереднє планування та розробка загального плану та програми аудиту (див. рис. 3.4.).

Рис. 3.4. Загальна схема планування аудиту

Згідно з МСА № 315 «Ідентифікація та оцінка ризиків істотних викривлень через розуміння суб'єкта господарювання і його середовища» в ході аудиторської перевірки фінансової звітності аудитором має бути одержана інформація щодо бізнесу клієнта. Отриманні знання дозволяють аудитору встановлювати та досягати події, операції та практичні дії, які, на його думку, можуть мати серйозний вплив на показники фінансової звітності або на процеси проведення аудиту та формування аудиторського висновку. Наприклад, такі знання використовуються аудитором при оцінці властивого ризику або ризику невідповідності внутрішнього контролю, а також для визначення характеру, термінів та масштабу аудиторських процедур перш ніж прийняти пропозицію від клієнта.

Глибина розуміння аудитором сутності діяльності підприємства вважається достатньою, якщо вона охоплює загальновідому інформацію про економіку та галузь, в межах якої здійснює діяльність підприємство, що підлягає аудиторській перевірці, а також детальну інформацію щодо специфіки організації його праці. Проте інформація, яка потрібна аудитору, як правило, є значно меншою за обсягом від наявних даних у розпорядженні керівництва. В той же час перед тим, як прийняти замовлення клієнта щодо проведення аудиту, аудитор має одержати попередні дані щодо галузі економічної діяльності, форми власності підприємства, системи управління та видів здійснюваних операцій, а також провести оцінку економічної інформації стосовно діяльності клієнта, що сприятиме якісному і кваліфікованому проведенню аудиту [29].

Аудитор має розглянути специфіку впливу виробничої діяльності підприємства на побудову облікової системи. Аудитор дати висновок щодо Тобто щодо характеристики певної організаційної діяльності, яка здійснюється надання певних послуг клієнтам та відповідність аудиторській перевірки, на підставі цього мета аудитора визначається:

- характером послуг, які надаються організацією;

- умовами договору та і взаємовідносинами клієнтів з організацією, яка займається наданням послуг;
- ґрунтовними припущеннями фінансових звітів, на які може впливати споживання послуг, які надані організацією;
- ризик, який властивий та взаємопов'язаний з такими припущеннями;
- рівень повної взаємодії комплексу систем, за допомогою яких здійснюється бухгалтерський облік та внутрішній контроль клієнта з системами такого обліку й внутрішнього контролю організації, яка займається наданням певних послуг;
- процедура такого контролю клієнта, який проводить операції, та оброблюється організацією, яка займається наданням певних послуг;
- фінансова стійкість та можливості організації, яка займається наданням певних послуг, щодо впливу на клієнта з приводу відсутності фінансової стабільності;
- характеристика організації, яка займається наданням певних послуг висвітлюється у довідниках для користування користувачами і технічними довідниками;
- доступність інформації щодо загальних заходів контролю у комп'ютерних мережах – щодо прикладних програм клієнта [37].

МСА 500 „Аудиторські докази” визначає вимоги та дає рекомендації стосовно необхідної кількості та рівня якості відповідного рівня щодо аудиторського доказу, які зазвичай отримуються в ході аудиторської перевірки, а також врегульовує процес отримання аудиторського доказу.

На підставі вище зазначеного, аудитором має бути одержана усі необхідні докази, за для правильного та чіткого формулювання обґрунтованих висновків, на підставі яких і буде ґрунтуватися власна думка аудитора.

„Аудиторський доказ” представляє собою інформацію, отриману аудитором при формування висновків, що і є аудиторською думкою.

Аудиторським доказом є первинний документ, а також обліковий запис, що є основною складовою фінансового звіту, крім того до таких доказів віднести інформацію, яка є підтвердженою іншими джерелами. Аудиторські докази отримується під час здійснення певного комплексу контрольних тестів та процедур, тим не менш при певних обставинах такі докази можуть бути отримані виключно під час проведення процедур по суті.

„Тести контролю” – це тести, що проводяться з метою отримання аудиторських доказів щодо відповідності організації та ефективності функціонування систем бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю [33].

„Процедури по суті” є перевірочними процедурами, що здійснені для одержання необхідних аудиторських доказів для виявлення істотних викривлень у фінансовій звітності. Виділяють наступну типологію процедур по суті:

1. здійснюється детальна перевірка докладної інформації щодо операційних залишків;
2. проведення аналітичних процедур.

Взаємозалежними елементами є як достатність так і відповідність, оскільки саме вони і складають аудиторський доказ, який отримується під час проведення тестового контролю та процедури по суті. Достатністю називають певний критерій, який базується на кількісному співвідношенні аудиторського доказу, а відповідністю визнається оцінені якості аудиторського доказу, його доречність з приводу певного твердження та достовірність.

Фактори, які можуть вплинути на судження аудитора:

- характеристика аудиторської оцінки і визначення власного рівня ризику здійснюється на підставі фінансового звіту, а також залишку на рахунку чи класі;
- бухгалтерський облік здійснюється на підставі характерної системи і внутрішнього контролю, одночасно із оцінкою ризику такого контролю;
- значення статей, які перевіряються;
- досвід, отриманий у попередній аудиторській перевірці;

- підсумки аудиторської процедури;
- джерело та достовірність, отриманої інформації [45].

Аудитором отримуються наступні докази:

- організаційного характеру: комплексний бухгалтерський облік й внутрішні виявлення, а також усунення певних викривлень;
- функціонального характеру: існування певних систем та їх ефективне функціонування на протязі певного періоду часу.

Отриманий аудиторський доказ після виконання однієї чи кількох відповідних процедур здійснює перевірку, спостереження, запит та підтвердження, підрахунок та процедуру аналітичного дослідження, тим не менш така процедура, тривалість якої може залежати від часу, на протязі якого отримується такий аудиторський доказ.

МСА 501 «Аудиторський доказ — додаткове осмислення окремих складових» затверджує положення і дає рекомендації щодо доповнення рекомендацій МСА 500 «Аудиторські докази» з приводу певних сум фінансового звіту, а також розкриття ін. інформації [33].

Відповідно до МСА 505 «Зовнішні підтвердження» визначені положення та надані рекомендації стосовно використання аудитором зовнішніх підтверджень в якості засобів одержання аудиторських доказів.

Аудитор має вирішити, чи є потреба в застосуванні зовнішнього підтвердження для набуття достатньо відповідного аудиторського доказу на підтвердження певних позицій фінансових звітів. Також аудитором повинні враховуватись суттєвість, проведення оцінки рівня ризику власного капіталу та контролю, а також отриманих доказів від окремих аудиторських процедур, які були заплановані надає можливість зменшити такий ризик до найнижчого рівня з приводу певних тверджень фінансових звітів.

МСА 510 “Перші завдання: на початковому періоді залишки ” визначає вимоги та встановлює рекомендації стосовно залишку на цей період, тим не менш здійснення аудиторської перевірки фінансових звітів у перший раз або за попередній період перевірка була іншим аудитором. Задля ефективного

досягнення певного результату під час аудиту відбувається узгоджувальній процес процедури проведення такого аудиту відповідно до внутрішнього регламенту роботи спеціалістів підприємства, з якими аудитор постає перед керівником та співробітникам підприємства, розглядаючи загальні елементи аудиторського плану та процедури [33].

Аудиторської діяльністю є перевірка, спрямована на достовірність бухгалтерської звітності підприємства, перевірки належних станів проведення платежу, загальної характеристики господарсько-фінансової діяльності підприємства, оцінки активів та пасивів підприємства, дослідження інших аспектів господарської діяльності, які є суттєвими на певному етапі становлення підприємства, а також відповідність їх встановленим законодавством вимогам, оскільки аудит проводиться тими аудиторами, які є незалежними, або спеціалізованими фірмами.

Результативність проведеної оцінки аудиту підприємства висвітлюється у їх висновку і робочій документації аудитора. Під робочою документацію мається на увазі усі записи, які здійснює аудитор під час проведення процедури перевірки, до них також належить тести, отримана інформація, певні висновки, які необхідні під час такої перевірки.

До робочих документів аудитора слід віднести:

- план та програма аудиту;
- копія засновницьких й інших внутрішніх документів клієнта;
- матеріали дослідження і оцінки системи бухгалтерського обліку, а також внутрішнього контролю;
- результат аналізування господарської операції та показнику діяльності підприємства;
- запис щодо характеру та обсягу проведеної аудиторської процедури, їх результат;
- копію переписки із клієнтом та третіми особами;
- висновки експерту;
- копію бухгалтерської та іншої фінансової документації клієнта;

- інформацію для керівництва підприємства-клієнта;
- висновок і рекомендації аудитора тощо.

Зміст та порядок організації робочої документації наведено на рис. 3.4.

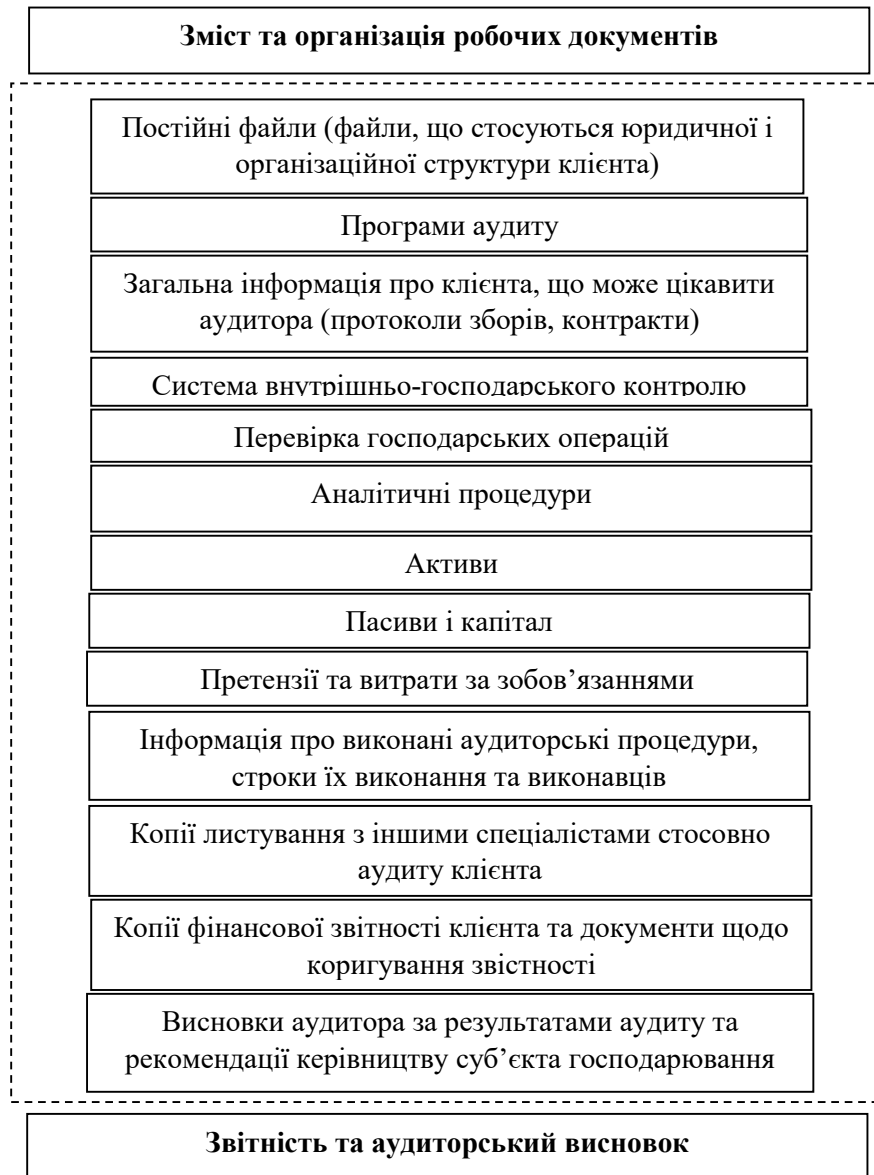

Рис. 3.4. Організація робочих документів аудитора

Виходячи з практики діяльності аудитора та специфіки господарювання підприємства, аудитор самостійно визначає форму робочої документації. Але існують загальні вимоги робочих документів аудитора, які мають бути дотримані.

Аудиторський звіт є основним та важливим підсумковим документом діяльності аудитора, оскільки якість його складання визначається рівнем достовірності, повноти та об'єктивності наданої інформації щодо перевіреного підприємства, яка надається як зовнішнім так і внутрішнім користувачам.

Маючи на меті якісне забезпечення такого висновку на думку вітчизняних аудиторів суттєвих змін зазнала національне нормативне поліпшення аудиту — врахування іноземного досвіду та відповідність вимогам (МСА). Аудиторський звіт формується на підставі чинного національного законодавства, а саме Закону України «Про аудиторську діяльність» та МСА 700, 705, 706, 710, 720, дотримання якого є обов'язковими для усіх аудиторів, тим не менш на практиці виникає певна ситуація, під час якої деякі аудиторії у зв'язку із професійною безграмотністю або усвідомлено на підставі вищевикладеного, загострюються проблематика поліпшення існуючої системи контролюючі функції втілення аудиторської діяльності, а також нормативне визначення завдань документальні форми, які спрямовані на аудиторські висновки, зосереджені у розробці відповідної концепції, на підставі якої здійснюється побудова аудиторської думки різноманітного виду, деталізація вимог, на підставі яких формулюються такі думки, а також затверджується певний алгоритм такого висловлення, поліпшення структурного елементу звіту аудитора, на підставі задіяння засобів комп'ютерної техніки або спеціалізованих програм тощо.

3.3. Напрями удосконалення обліку, аудиту й аналізу руху готової продукції

Роль витрат та облік управлінської системи ДП «ЧАЙКА» на виробництво характеризується рівнем отриманої інформації, яка є корисною, надійною, на підставі якої здійснюється облікова система затвердження управлінських рішень, управління здійснюється на підставі певного підходу,

головною метою якого є стандартизація процедури щодо втілення попередніх подій, які поступають місце найбільш застосовуваним систему ведення облікової діяльності, до яких відносять управлінський облік, оскільки він спрямований саме на здійснення аналізу спроможності підприємства, а також втілення їх згідно з управлінськими рішеннями визначається ступенем корисності інформації, наданої обліковою системою для прийняття управлінських рішень.

Удосконалення облікового забезпечення управління виробництвом промислової продукції у ДП «ЧАЙКА» пропонується здійснити шляхом побудови управлінського обліку витрат за «центрами відповідальності, тобто структурних підрозділів підприємства, які очолюються менеджерами відповідного рівня, що несуть відповідальність за виконання планів робіт підлеглого йому підрозділу та має право приймати самостійно управлінські рішення у межах своїх повноважень».

Кожен центр відповідальності ДП «ЧАЙКА» включає ряд місць виникнення витрат. Початкове нагромадження витрат відбувається на робочих місцях, які є вихідним рівнем формування витрат.

Відбір центрів відповідальності в ДП «ЧАЙКА» вистпає досить складною задачею, що спричинене специфікою багатоступеневого характеру виробництва. Детальний поділ дозволить отримати повнішу та всебічнішу інформацію для обґрунтованого управлінського рішення загальним керівництвом фірми.

З огляду на специфіку молокопереробного виробництва, для ДП «ЧАЙКА» доцільним є віокремлення таких факторів, що чинять вплив на деталізації центрів відповідальності:

- масштабність фірми (обсяги діяльності та кількість працівників);
- чисельність та територіальний розподіл виробничих ділянок;
- різнопланове спрямування та неоднорідний характер виробничо-монтажних робіт [10].

Центри відповідальності ДП «ЧАЙКА» пропонується згрупувати у п'ять рівнів з огляду на рівень узагальнення інформації, яка ними надається. Найнижчим рівнем центрів відповідальності ДП «ЧАЙКА» є рівень початкового формування витрат усередині виробничих дільниць в розрізі робочих місць. Робітники усіх робочих місць є відповідальними перед начальником виробничої дільниці за дорученими ним функціональними обов'язками.

Другий рівень об'єднує інформаційні потоки, що надходять від начальників територіально розрізнених виробничих дільниць ДП «ЧАЙКА», які, своєю чергою, звітують та отримують завдання від виробничо-технічного відділу.

Структурні підрозділи ДП «ЧАЙКА» третього рівня включають такі центри відповідальності:

- основні (відділи виробничо-технічний, якості та охорони праці);
- допоміжні (механічний цех);
- обслуговуючі (ремонтний цех, транспортна та диспетчерська служби).

Завданнями робітників виробничо-технічного відділу є встановлення відповідності між роботами, що виконані на виробничих дільницях, та тими, що передбачені плановою документацією за цими об'єктами виробництва.

До обов'язків робітників служби з охорони праці належить організація та проведення інструктажів з техніки безпеки (вступних та чергових) та контроль за дотриманням правил техніки безпеки на кожному робочому місці.

Відділ контролю якості ДП «ЧАЙКА» здійснює технічний нагляд та контроль за виробництвом. Тобто координація виконавців виробничих процесів спрямована на максимальне зниження недоліків під час їх виконання, що завищують собівартість виробництва та знижують якість готової продукції.

Діяльність допоміжного виробництва ДП «ЧАЙКА» обґрунтована тим, що ряд матеріалів для даного підприємства економічно вигідніше виробляти,

ніж купувати. Це тісно пов'язано з тим, що, по-перше, під час закупівлі можуть виникати великі транспортні витрати у разі значної територіальної розрізненості об'єктів виробництва та підприємств-виробників подібних матеріалів, по-друге, організація може володіти прогресивнішими технологіями виготовлення таких матеріалів, що робить собівартість нижчою порівняно з іншими фірмами тощо .

Сектор обслуговуючих виробництв ДП «ЧАЙКА» включає ремонтний цех, транспортну та диспетчерську служби. Обслуговуючі підрозділи не мають самостійного значення, виконувані ними завдання повністю підпорядкована виконанню завдань, що дає основне виробництво. Так, транспортна служба ДП «ЧАЙКА» забезпечує виробництво технікою, диспетчерська служба слідкує за потребами виробничих ділянок та складає графіки використання техніки та машин у розрізі цехів та об'єктів виробництва, ремонтний цех, своєю чергою, відповідає за належний технічний стан автотранспортного парку та виробничого устаткування.

Четвертий рівень узагальнює інформацію в розрізі виробничих етапів. Цей рівень передбачає розподіл повноважень в прийнятті управлінських рішень між головним інженером (відповідає за роботи безпосередньо зв'язані з виробництвом) та технічним директором (керує роботою служб і цехів допоміжного та обслуговувального виробництва).

На п'ятому найвищому рівні, очолюваного керівником підприємства, акумулюється інформація, отримана на попередніх рівнях, проводиться аналіз прийнятих управлінських рішень з метою всебічного висвітлення основної діяльності ДП «ЧАЙКА».

Чітке формування переліку виробничих витрат є важливою умовою отримання коректної інформації про собівартість виробничих робіт є. Здійснення обліку витрат та планова діяльність на підставі статей калькуляції дає можливість здійснення групового розподілу витрат відповідно до цільового призначення на взаємо пов'язані із виробництвом продукції, що зумовлені управлінським процесом, реалізації і так далі [9].

Формування витрат відбувається за допомогою регламентованого процесу шляхом встановлення оптимального складу, який взаємопов'язаний безпосередньо із затвердженням ґрунтовних рішень у сфері управління, тим не менш відсутність певного розмежування таких калькуляційних статей є неможливим за для отримання прозорої картинки події, які відбуваються під час збільшення фактичної собівартості виробничих об'єктів.

Слід зазначити, що на сьогоднішній день наявні декілька засобів угруповання статей витрат у виробництві, які не у повному обсязі відповідають збільшенню потреб управління ДП «ЧАЙКА», вони містять такі витрати, яким притаманний різноманітний економічно змістовний елемент, оскільки існуюча стандартна номенклатура таких статей не надає можливості побачити повної, необхідної керівництву виробничої спроможності підприємства, інформації управлінського характеру та може бути застосовано виключно під час реалізації управлінської мети лише після проведення детального аналізу та обробки.

Комплексний характер такої статті не дає можливості чіткого розмежування відповідальності стосовно окремих складових показників собівартості виробничої продукції, оскільки відбувається повна взаємна залежність величини витрат у порівнянні із діяльністю певних виконавців.

Розподіл витрат відповідно до таких статей має бути врахований з урахуванням певних потреб нормативного обліку, що надає можливість для реалізації складового елемента управління витратами такими як бюджетування [10].

Збільшення аналітичної діяльності, оперативного обліку та зміцнення контрольної діяльності під час формування собівартості слід розглядати методику організаційно його спрямування аналітичного обліку та змістовність калькуляційних одиниць на ДП «ЧАЙКА».

На підставі вище зазначеного, розроблення рекомендацій відповідно до калькуляційних статей (табл. 3.1), здійснюється реалізація, спрямована на

якісне поліпшення інформаційної бази щодо прийняття певних управлінських рішень.

Таблиця 3.1

Пропозиції щодо змісту калькуляційних статей у ДП «ЧАЙКА»

<i>Пропонований зміст калькуляційних статей</i>	<i>Переваги використання в управлінні</i>
Можливості оцінки і нормування	Втілення організаційної структури щодо ведення нормативного обліку та планування бюджетного характеру
Розмежування прямих і непрямих витрат	Збір інформації щодо прямої собівартості певного об'єкту, на підставі якого здійснюється калькуляції на діяльність
Розділене відображення змінних і постійних витрат	Ухвалення оперативних управлінських рішень на підставі тієї інформації, яка містить відомості про питомі витрати підприємства
Розмежування витрат, що знаходяться під контролем різних менеджерів	Втілення організаційної складової обліку за центрами відповідальності та планування бюджетного характеру
Виділення умовно-постійних та умовно-змінних накладних витрат	Пошук причинно-наслідкового зв'язку між накладними витратами і об'єктами калькуляції, чіткий рохрахунок повномасштабної собівартості

В управлінські потреби забезпечується за допомогою надання інформації, яка стосується витрат, їх деталізація, номенклатурна калькуляція статей, яка заснована на підставі відповідності єдиним калькуляції ним ознаками, які у повній мірі враховують особливості виробництва на сьогоднішній день (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Класифікація статей витрат ДП «ЧАЙКА»

Типова класифікація	Запропонована класифікація
1. Матеріали 2. Витрати на оплату праці робітників 3. Витрати на утримання й	1. Матеріали 2. Транспортні витрати по доставці матеріалів 3. Витрати на оплату праці виробничого персоналу 4. Відрахування на соціальні потреби 5. Витрати на утримання і експлуатацію виробничих машин і механізмів

експлуатацію виробничих машин і механізмів 4. Накладні витрати	6. Адміністративно-управлінські витрати 7. Накладні витрати структурних підрозділів 8. Загальновиробничі накладні витрати 9. Витрати на організацію робіт на виробничих майданчиках 10. Охорона довкілля 11. Інші накладні витрати
--	--

Зазначена складова калькуляційної статті під час використання значно збільшує якість інформаційного характеру комплексної системи ведення обліку усіх витрат підприємства, враховуючи те, що здійснення такого обслування надає можливість зміцнити аналітичний облік, який є необхідним чинником для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Крім того слід зазначити, що рекомендаційний поділ витрат виробничих підприємств надає можливість:

- зміцнення аналітичної та інформаційної функції бухгалтерського обліку, маючи на меті прийняття обґрунтованих управлінських рішень;
- встановлення прямого зв'язку витрат і визначального обсягу виробничих робіт, і умов їх здійснення;
- створення необхідних умов для аналізу та контролю витрат;
- більш обґрунтовано відносити умовно-змінні витрати на собівартість конкретних робіт (правильно розподіляти фактичні витрати між окремими видами виробничо-монтажних робіт);
- збільшення зацікавленості виробничих організацій у скороченні витрат на управління і обслуговування підприємства;
- здійснення пошуку резервів економії ресурсів [20].

Таким чином, при незначному збільшенні обсягу облікових робіт зростає аналітична цінність одержуваної інформації, яка необхідна для прийняття обґрунтованих і своєчасних управлінських рішень. При цьому, побудова системи управлінського обліку за центрами відповідальності дає змогу ДП «ЧАЙКА» розв'язати ряд проблем, що виникають у керівництва даної виробничої організації, зокрема спростити ведення синтетичного та

аналітичного обліку за допомогою нагромадження інформації за рахунками відхилень, створює умови для формування необхідної звітності за потребами менеджерів всіх рівнів управління, а також збільшує обґрунтованість управлінських рішень, які приймають на кожному із рівнів. Побудова обліку виробничих витрат за центрами відповідальності дає змогу пов'язати діяльність та відповідність конкретних осіб з результатами роботи всієї виробничої організації.

ВИСНОВКИ

Таким чином, під готовою продукцією порозумівається повністю завершена, укомплектована, необхідним чином випробувана (перевірена), відповідаюча чинним стандартам або технічним умовам (наявний сертифікат або альтернативний документ посвідчення її якості), схвалена відділом технічного контролю і передана на склад або відвантажена замовнику згідно з затвердженим порядком її прийняття (оформлена встановленими документами прийому-передачі). Готова продукція виступає результатом виробничої діяльності. Всі елементи виробничого процесу – сировина, матеріали, які перебувають на різних його стадіях – утворюють незавершене виробництво. На заключному етапі руху готової продукції підприємства відбувається реалізація (продаж) продукції, що регламентується умовами укладених договорів поставок. Виконання їх умов впливає на кінцеві результати діяльності підприємства. Саме завдяки реалізації продукції у підприємства формується здатність до відновлення виробничого циклу, використовуючи доходи від реалізації для закупівлі нових виробничих запасів (предметів праці), на оплату праці працівників, розрахунків з постачальниками, бюджетом по податках і інших платежах, органами соціального і пенсійного страхування, банками по кредитах тощо.

Визнання активом можливе тільки щодо тієї готової продукції, можливість реалізації якої має документальне підтвердження у вигляді укладених договорів, або прогнозована з доволі високою часткою ймовірності. Якщо вироблена продукція не може забезпечити надходження економічних вигід у формі грошових коштів та їх еквівалентів у майбутньому, вона не повинна зараховуватися до складу готової продукції м'ясопереробних підприємств, оскільки витрачені на її виготовлення кошти компенсовані не будуть і є збитками для підприємств. Недоотриманий при цьому прибуток від реалізації – це втрачена вигода даного господарюючого суб'єкта. А запас

готової продукції, що знаходиться на складі, повинен створюватися лише для формування чергової партії продукції за укладеними договорами на поставку

Класифікується готова продукція за формою, ступенем готовності і технологічною складністю. За формою є уречевлена продукція, результати виконаних робіт і наданих послуг. За ступенем готовності виділяють готову продукцію, напівфабрикати і неготову. Оцінюється готова продукція за первісною вартістю відповідно до П(С)БО 9 «Запаси» і П(С)БО 16 «Витрати». Оцінка здійснюється за одним із таких методів: метод ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів; метод середньозваженої собівартості, ФІФО; метод нормативних затрат; метод ціни продажу.

Випуск продукції з виробництва та передача її на склад обов'язково оформлюються документально, а саме накладними, відомостями, приймально-здавальними документами, актами приймання. Вони виписуються в двох примірниках, один з яких призначений для здавальника, а інший залишається на складі. На складі в облікових регістрах (картках, відомостях, сальдових відомостях, оборотних відомостях або книзі складського обліку) готова продукція обліковується в кількісному вираженні.

Для синтетичного обліку готової продукції призначено активні рахунки 26 та 27, 26 «Готова продукція», 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва». Реалізованою продукцією підприємства вважається продукція (товари, роботи, послуги), за яку покупцю (замовнику) пред'явлені розрахункові документи. Реалізованою вважається також продукція, за яку підприємство-продавець одержало оплату або авансові платежі. Порядок відображення у звітності здійснюється за допомогою таких статей з балансу: «Готова продукція» і, відповідно, «Дохід (виручка) від реалізації (товарів, робіт, послуг)», «Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)».

Для автоматизації облікових робіт ДП «ЧАЙКА» використовує програму «1С: Бухгалтерія для України. Редакція 1.2» (версія 8.2). Облік готової продукції ведеться з використанням рахунку «Випуск продукції (робіт,

послуг)». Випуск готової продукції та напівфабрикатів протягом місяця відображається за плановою собівартістю. В кінці місяця проводиться інвентаризація незавершеного виробництва. Розрахунок фактичної собівартості випущеної продукції здійснюється наприкінці місяця регламентної операцією «Закриття рахунків». Результати розрахунку собівартості продукції узагальнюються в довідках-розрахунках.

Інформація, відображена у фінансовій звітності, вважається такою, що відповідає даним бухгалтерського обліку наявності та руху готової продукції, якщо це підтверджують результати аудиту. Подальше удосконалення обліку готової продукції, доходів і витрат, а також кінцевих фінансових результатів пов'язується із подальшою гармонізацією вітчизняного обліку та звітності з міжнародними стандартами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз вигід і витрат : практ. посібник / Пер. з англ. С. Соколик; Наук. ред. пер. О. Кілієвич. – К.:Основи, 2009. – 175 с.
2. Белебеха І. До проблем витрат виробництва // Облік, аудит і аналіз: економічна база, стратегія, концепція: Зб. наук. праць Міжнар. наук.-практ. конф. 28-29 травня 2014 р. / І. Белебеха // Тернопіль: ТАНГ, 2014. – С. 20-23.
3. Белов Н.Г. Контроль и ревизия в сельском хозяйстве : учебник / Н.Г. Белов. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Агропромиздат, 2008. – 320 с.
4. Білуха М. Контроль витрат виробництва на основі впровадження комплексної автоматизації ПЕОМ на прикладі гумотехнічної галузі / М. Білуха, С. Іваніна // Бухгалтерський облік і аудит. – 2015. – № 5. – С. 59-62.
5. Бородкін О. С. Внутрішньогосподарський (управлінський) облік : концепція і організація / О. С. Бородкін // Бухгалтерський облік і аудит. – 2016.– № 2. – С. 45–53.
6. Бурмистров Г. Затраты: от контроля к управлению [Электронный ресурс] / Г. Бурмистров. – Режим доступа к статье: <http://www.management.com.ua/finance/fin124.html?print>.
1. Бутинець Ф. Ф. Інформаційні системи і технології в обліку : [підруч. для студ. ВНЗ] / Ф. Ф. Бутинець, Т. В. Давидюк, В. В. Євдокимов, С. Ф. Легенчук. – [3 вид., перероб. і доп.]. – Житомир : ПП «Рута», 2007. – 468 с.
7. Бутинець Ф.Ф. Аудит : підручник [для студ. ВНЗ]. – Вид. 3-тє, [перероб. та доп.] / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир : ПП Рута, 2009. – 512 с.
8. Бухгалтерський облік в галузях економіки: Навч. посібник / за ред. Свідерський Є.І. – К.: Знання, 2014, - 233с.
9. Бухгалтерський словник / За ред. проф. Ф.Ф.Бутинця. – Житомир: ПП “Рута”, 2001. – 224 с.

10. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., допов. та CD) / Уклад. голов. ред. В.Т.Бусел. – К. : Ірпінь : ВТ “Перун”, 2007. – 1736 с.
11. Гаркуша Н. М. Економічна сутність витрат підприємства / Н. М. Гаркуша // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. - 2012. - Вип. 1(1). - С. 191-200.
12. Горшар В. 1С: Облік витрат на виробництво продукції // Бухгалтерія – 2013-№35.
13. Господарський кодекс України, прийнятий Верховною Радою України від 13.01.2003 р. № 436-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
14. Грачова Р.Є. Енциклопедія бухгалтерського обліку. – К. : Галицькі контракти, 2014. – 832 с.
15. Грещак М.Г. Управління витратами : навч. метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / М.Г. Грещак, О.С. Коцюба. – К. : КНЕУ, 2012. – 131 с.
16. Давидович І.Є. Управління витратами: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 320 с.
17. Данилюк М.О., Лещій В.Р. Управління витратами на промислових підприємствах / Науково-практичний посібник: Наукове видання. - Івано-Франківськ: ПП Супрун, 2016. - 172 с.
18. Деньга С.М. Еккаунтинг ефективності вкладення капіталу в торгівельну сферу. – Ч.2. – Категорії та методологія оцінювання : монографія / С.М. Деньга. – Полтава : РВЦ ПУСКУ, 2015. – 301 с.
19. Дерій В. А. Нормативно-правове забезпечення обліку і контролю витрат та доходів підприємств // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2010. Вип. 2. – С. 77-83.
20. Дікань Л.В. Фінансово-господарський контроль : навч. посіб. / Л.В. Дікань. – К. : Знання, 2010. – 395 с.

21. Економіка: Навч. посіб. / З.Г. Ватаманюк, С.М. Панчишин, П.І. Островерх та ін.; За ред. З.Г. Ватаманюка, С.М. Панчишина. – вид. 2-ге, стереотип. – К.: Либідь, 2002. – 384 с.
22. Економічна енциклопедія : У трьох томах. Т.1 / Редкол. : ... С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2000. – 864 с.
23. Жолнер І.В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами: навч. посіб. / І.В. Жолнер; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. ун-т харч. технологій. – К.: Центр учб. л-ри, 2012. – 364 с.
24. Завгородній А. Бухгалтерський облік в Україні. – К.: Центр навчальної літератури, 2009. - 120 с.
25. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
26. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 22 травня 2007 р. № 283/97 (з наступними змінами і доповн.). – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
27. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
28. Калюга Є.В. Фінансово-господарський контроль у системі управління. – К.: Знання, 2009, - 233с.
29. Карпова, Т.П. Управленческий учет : учебник для вузов. / Т.П. Карпова. – М.: ЮНИТИ, 2003. – 350 с.
2. Клименко В. О. Інформаційні системи і технології в обліку : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / В. О. Клименко. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 320 с.

- 30.Коваленко Ю.С. Нормативный метод планирование, учета и контроля затрат в животноводстве / Ю.С. Коваленко, В.Г. Линник. – М. : Агропромиздат, 2010. – 127 с.
- 31.Козак, В.Г. Визначення поняття “витрати” та їх оцінка // Реформування економіки України: стан та перспективи : В. Г. Козак. Зб. матеріалів ІV Міжнар. наук. – практ. конф., 26-27 листоп. 2009 р., м. Київ. – К.: МІБО КНЕУ, 2009. – С. 129-131.
- 32.Колісник Г.М. Економічна сутність і витрат виробництва і методологія їх дослідження / Г.М. Колісник // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону : наук. зб. / за ред. І.Г. Ткачук. – Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського НУ ім. Василя Стефаника, 2010. – Вип. 6. – Т. 1. – 290 с. – С. 42-49.
- 33.Колісник Г.М. Економічна сутність і класифікація витрат у зв'язку з узагальненням на рахунках бухгалтерського обліку / Г.М. Колісник // Науковий вісник ужгородського національного університету : Удосконалення обліку, аналізу, аудиту і звітності в сучасних умовах глобалізаційних процесів у світовій економіці. – Сер.: Економічна. – Ужгород, 2010. – 234 с.
34. Костів М.А. Облік та контроль доходів і витрат в управлінні електроламповим підприємством: матеріали VII Міжнар. наук. конф. “Наукові школи світу: сучасний стан, перспективи розвитку” / М.А. Костів, А.В. Озеран. – в 2-х ч. – Ч. 2. – Житомир : ЖДТУ, 2008. – С. 102-108.
- 35.Кулаковська Л.П. Організація і методика аудиту : навч. посібн. / Л.П. Кулаковська, Ю.В. Піча. – Вид. 2-ге. – К. : Вид-во "Каравела", 2005. – 560 с.
- 36.Ластовецький В. Який вид обліку не є управлінським? / В. Ластовецький // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – № 4. – С. 40–44.
- 37.Левицька С. Управлінський та внутрішньогосподарський облік: завдання, мета, чинники ефективного впровадження // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. - №2 – С. 27-35.

38. Литвин Ю.Я. Прогресивні методи обліку витрат на виробництво (вітчизняні і зарубіжні) : моногр. / Ю.Я. Литвин, В.М. Олійник. – Тернопіль : Збруч, 2008. – 218 с.
3. Лучик С. Д. Особливості автоматизації обліку витрат виробництва / С. Д. Лучик // Бухгалтерський облік, аналіз і аудит. – 2014. – Вип. IV (56). – С. 209 – 217.
39. Мельник, Л.Г. Економіка підприємства. : конспект лекцій: навч. посібник / Л.Г. Мельник, О.І. Корінцева – Суми: ВТД “Університетська книга”, 2004. – 412 с.
40. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості: Наказ міністерства промислової політики України від 9 липня 2007 року №373 // режим доступу: <http://pro-u4ot.info>.
41. Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку, затверджені наказом МФУ від 29.12.2000 № 356 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
42. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства, наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 року № 635 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
43. Микитюк Л. Деякі аспекти системного підходу до вивчення витрат / Л. Микитюк // Економіст. – 2006. – № 4. – С. 16–19
44. Міжнародні стандарти якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг / [пер. з англ. О. Л. Ольховікова, О. В. Селезньов, Т. Ц. Шарашидзе]. - Київ: МФБ, АПУ, 2014. – 976 с.
45. Мних Є.В. Економічний аналіз : навч. посібн. / Є.В. Мних, І.Д. Ференц. – Львів : Вид-во "Армія України", 2000. – 144 с.
46. Моссаковський В. Система контролю витрат виробництва за сучасних умов / В. Моссаковський // Бухгалтерський облік і аудит. – 2012. – № 9. – С. 29-34.

47. Мочерний, С.В. Основи підприємницької діяльності: навч. посіб. : / С.В. Мочерний, А.О. Устенко, С.І. Чеботар. - К.: Видавничий центр "Академія". - 2001. - 280 с.
48. Мурашко В.М. Контроль і ревізія діяльності підприємств промисловості України : навч. посіб. / В.М. Мурашко, Т.М. Сторожук, О.В. Мурашко. – К. Центр учбової літератури, 2003. – 316 с.
49. Нападовська Л. В. Класифікація витрат у вітчизняній та зарубіжній системах обліку: зб. наук. праць / Л.В. Нападовська // Економіка: проблеми теорії та практики; Дніпропетровський державний університет. – Дніпропетровськ, 2008. – С. 19-23.
50. Нападовська Л. В. Управлінський облік як інформаційна система ефективного управління підприємством / Л. В. Нападовська // Вісник ТАНГ. – 2005. – № 4. – С. 137–141.
51. Нашкерська Г.В. Бухгалтерський облік. : навч. посібник. / Г.В. Нашкерська – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 464 с.
52. Огійчук М.Ф. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах. : підручник для студ. екон. спец. вищих аграрних навч. закл. I-IV рівнів акредитації / М.Ф. Огійчук, В.Я. Плаксієнко, Л.Г. Панченко та ін. За ред. М.Ф. Огійчука. — К. : Аграрна освіта, 2011. — 607 с.
53. Олійник, О.В. Класифікація витрат підприємства. / О.В. Олійник // Вісник ЖІТІ. – 2015. - № 14. – С.146-152.
4. Осмятченко В. О. Електронне документування у бухгалтерському обліку / В. О. Осмятченко, М. М. Матюха // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – 2013. – Вип. 2 (88). – С. 98-108.
54. Особливості бухгалтерського обліку в США . Peculiarities of accounting in the USA / Переклад з англійської мови. За ред. д.е.н. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир : ЖІТІ, 2007. – 559 с.
55. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

56. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій / Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 2009 р. № 291. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21 грудня 2009 р. № 892/4185. – Режим доступу: <http://www.mfu.gov.ua>.
57. Податковий кодекс України, затверджений 2 грудня 2010 р. : № 2755-VI – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
58. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” / Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 2009 р. № 87.. – Режим доступу: <http://www.mfu.gov.ua>.
59. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 “Витрати” / Затверджене наказом Міністерства фінансів України № 87 від 31 березня 2009 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mfu.gov.ua>.
60. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, наказ Міністерства фінансів України від 24.05.95 р. № 88 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
61. Положення про інвентаризацію активів і зобов'язань, наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 року № 879 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
62. Почапська Л. Аналіз витрат виробництва видавничої продукції//Вісник КНТЕУ-2002-№3
63. Пушкар М. С. Теорія і практика формування облікової політики: монографія / М. С. Пушкар, М.Т. Щирба.-Тернопіль : Картбланш, 2009.- 260 с.
64. Пушкар М. С. Філософія обліку : підручник. – Т. : Карт–Бланш, 2002. – 157 с.
65. Пушкар, М.С. Фінансовий облік : підручник / М.С. Пушкар. - Тернопіль: Карт-бланш, 2002. – 628 с.

- 66.Руденко Л.В. Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства : навч. посібн. [для студ. ВНЗ] / Л.В. Руденко, В.О. Подольська, О.В. Яріш. – К. : НМЦ "Укоопосвіта", 2007. – 422 с.
- 67.Скрипник М. І., Вигівська І. М. Облікова регламентація планування та калькулювання собівартості продукції на молокопереробних підприємствах // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Вип. 1 (22). 2012 р.
- 68.Словник української мови : Упорядкував з додатком власного матеріалу Борис Грінченко : В чотирьох томах, Т.1. А-Ж/ НАН України. Ін-т української мови. Додаток О.О. Тараненка. – К. : Наукова думка, 2009. – 496 с.
- 69.Соколов, В.Я. Учет затрат – от теории к практике / В.Я. Соколов // Бухг. учет. – 2005. - № 6. – С.44-47.
- 70.Сопко, В.В. Бухгалтерський облік : навч. посібник. / В.В. Сопко . – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2000. - 578 с.
- 71.Сук Л. К. Організація бухгалтерського обліку: підручник / Л.К. Сук, Л.П. Сук. – К.: Каравела; Піча Ю.В., 2009. – 624 с.
- 72.Сук, Л.К. Бухгалтерський облік : навч. посібник / Л.К. Сук, П.Л. Сук – К. : Знання, 2005. – 471 с.
- 73.Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : підручник / Н.М. Ткаченко. – К. : Вид-во "Алерта", 2009. – 1080 с.
- 74.Трубочкина, М.И. Управление затратами предприятия : учебн. пособ. / М.И. Трубочкина - М.: Инфра – М , 2009. – 218 с.
- 75.Турило А. М. Уточнення сутності поняття «витрати» і їхньої економічної оцінки на підприємстві / А. М. Турило, Ю. Б. Кравчук, Н. М. Цуцурук // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 11. – С. 85–88.
76. Турило А.М., Кравчук Ю.Б., Турило А.А. Управління витратами підприємства: Навч. посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 120 с.

- 77.Турило, А.М. Управління витратами підприємства : навч. посіб. / А. М. Турило, Ю.Б. Кравчук, А.А.Турило – К.: Центр навчальної літератури, 2009. - 120 с.
- 78.Усач Б.Ф. Контроль і ревізія : підруч. / Б.Ф. Усач. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Знання-Прес, 2007. – 253 с.
- 79.Усач Б.Ф. Контроль і ревізія: Підручник. - К.: Знання - Прес, 2002.
- 80.Фандель, Г. Теорія виробництва і витрат : / Г. Фандель // пер. з нім. М.Г. Грещака. – К.: Таксон, 2000.– 520 с.
- 81.Фінанси : навч. посіб. / В.С. Загорський, О.Д.Вовчак, І.Г. Благун, І.Р.Чуй. – К.: Знання, 2009. – 247 с.
82. Хуторян А. Напрями вдосконалення обліку формування фінансових результатів / А. Хуторян // Економічний аналіз: Зб. наук. праць каф. економ. аналізу Терноп. націон. економ. ун-ту. – Вип. 3 (19).– Тернопіль : СМП “Тайп”, 2008. – С. 324-327.
83. Цал-Цалко Ю.С. Витрати підприємства: Навч. посібник. – Київ: ЦУЛ, 2002. – 656 с..
- 84.Цветкова, Н. Сучасна організація обліку та складання звітності для прийняття управлінських рішень // Бухг. облік і аудит. – 2008. - № 3. - С. 14-27.
85. Чумаченко М. Г. Управлінський облік в Україні / М. Г. Чумаченко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. – № 6. – С. 43–47
- 86.Югас Е.Ф. Сучасний стан та перспективи розвитку обліку, аналізу й аудиту витрат за економічними елементами // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.8. – С. 25-28.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Характеристика чинної нормативно-правової бази з питань обліку, контролю та аналізу витрат діяльності підприємства

№	Найменування нормативного документу	Короткий зміст	Використання у обліково-аналітичному процесі
1	2	3	4
1.	Конституція України від 28.06.1996 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Основний Закон України, встановлює права і свободи громадян України	Ст. 42. Кожен має право на здійснення підприємницької діяльності, яка не або-ронена законом
2.	Господарський кодекс України від 16.01.2003 року № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Кодекс визначає види і організаційні форми підприємств, правила їх створення, реєстрації, реорганізації і ліквідації	Використовуємо при розгляді характеристики базового підприємства
3.	Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року № 435-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Основний <u>нормативно-правовий акт цивільного законодавства</u> України, яким регулюються особисті немайнові та майнові відносини	Застосовуємо при розгляді питання регулювання немайнових та майнових відносин базового підприємства
4.	Податковий кодекс України, № 2755-VI від 2 грудня 2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Кодекс регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів.	Застосовуємо при розгляді системи оподаткування базового підприємства
5.	Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність України" від 16.07.99р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Закон визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні	Використовуємо при вивченні організації та веденні бухгалтерського обліку витрат діяльності підприємства
6	Закон України „Про аудиторську діяльність" від 22.04.93 року №3125-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Закон визначає правові засади здійснення аудиторської діяльності в Україні.	Закон є основою для проведення аудиторських перевірок
7	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1”Загальні вимоги до фінансової звітності”, наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 року №73 [Елек-	Визначається мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визначення і розкриття її елементів.	Використовується при розгляді відображення витрат операційної діяльності в звітності базового підприємства

	тронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua		
8	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати", наказ Міністерства фінансів України від 31.12.99 р. № 318. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Визначає методичні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства	Використовується для обліку витрат діяльності підприємства
9	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 "Будівельні контракти", наказ Міністерства фінансів України від 28.04.01р. № 205. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Визначає методичні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про будівельні контракти підприємства	Використовується для обліку витрат діяльності підприємства
10	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, наказ Міністерства фінансів України від 24.05.95 № 88 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Встановлює порядок створення, прийняття і відображення в обліку первинних документів, бухгалтерської звітності	Застосовується при дослідженні питання організації обліку витрат діяльності підприємства
11	Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку, наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2000 № 356 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua .	Ці Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку спрямовані на узагальнення у регістрах бухгалтерського обліку методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств	Застосовано при проведенні обліку витрат діяльності підприємства
12	План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу і зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій", наказ Міністерства фінансів України від 09.12.2011 р. № 1591 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua	Наведений перелік рахунків, які необхідні для реєстрації бухгалтерської інформації про діяльність господарського суб'єкту	Використовується для складання робочого плану з обліку витрат діяльності підприємства
13	Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 року № 291 [Еле-	Ця інструкція встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань підприємств	Розглядаються загальні положення даної інструкції для обліку витрат діяльності підприємства

	ктронний ресурс]. –Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua .		
14	Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879 [Електронний ресурс]. –Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua .	Встановлює порядок інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків	Використовується для проведення інвентаризації на підприємстві

ДОДАТОК Б

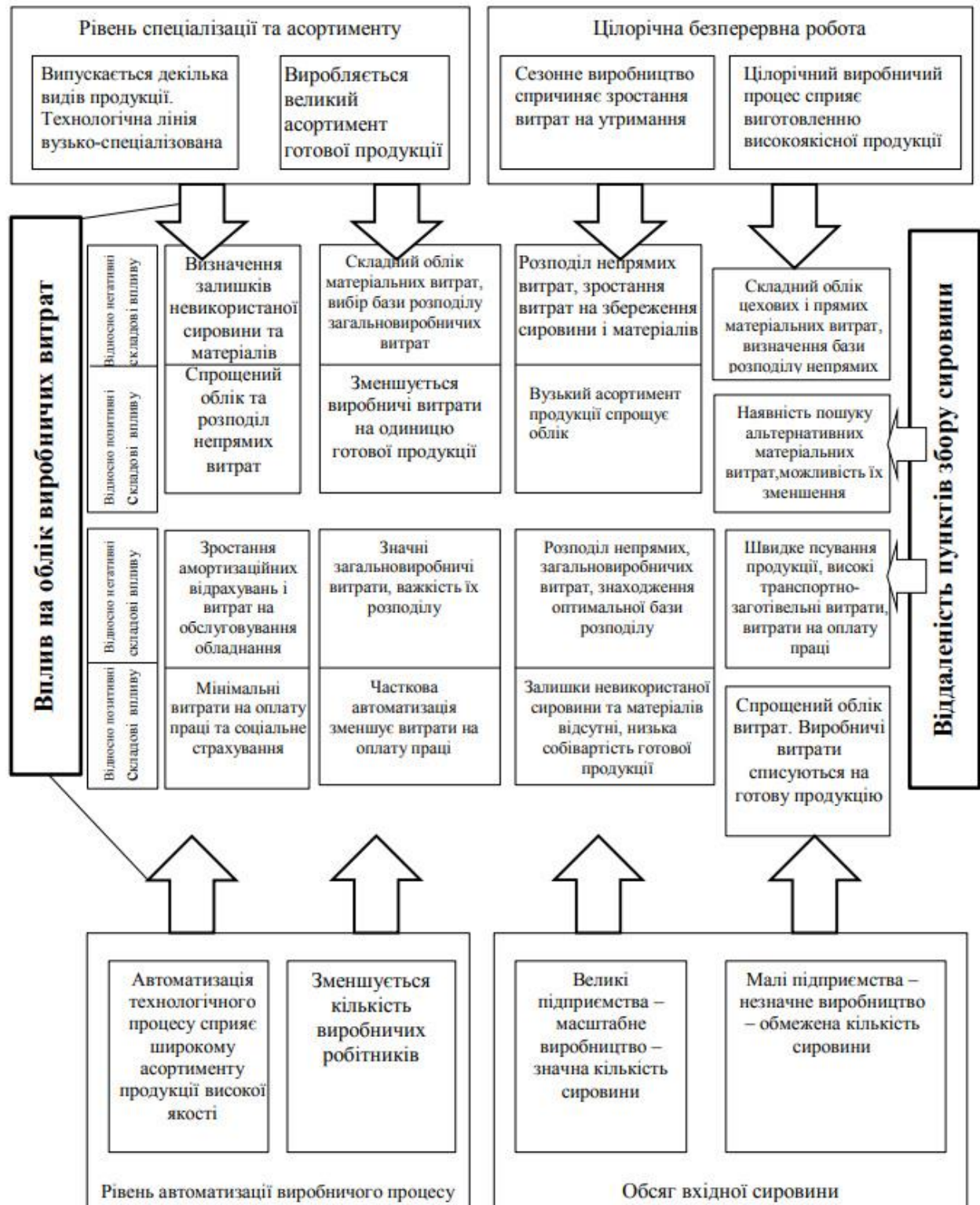

Рис.Б.1. Вплив організаційно-технологічних особливостей виробництва у молокопереробних підприємствах на облік виробничих витрат

ДОДАТОК В

Рис. В.1. Етапи організації обліку готової продукції та її реалізації

ДОДАТОК Г

1С:Підприємство - Управление торговым предприятием для Украины, редакция 1.2

Файл Правка Операции Справочники Документы Отчеты Сервис Окна Справка

Переклочить интерфейс

Требование-накладная: Материалы. Новый *

Операция: Дл

Номер: от: 14.11.2018 00:00:00

Организация: ЧП

Подразделение: Основное

Отразить в: ☒ упр. учете ☒ бух. учете

Склад: Основной

Подразделение организации:

Материалы (1 поз.) Материалы заказчика (0 поз.) Учет затрат

Статья затрат:

Бухгалтерский учет

Счет затрат (БУ): 231

Пародзия:

Номенклатура...:

Статус вытрат: Прямые материальные производные затраты и обратные расходы

Ответственный:

Комментарий:

М-11 (Требование-накладная) | Печать | ОК | Записать | Закрыть

Рис. Г.1. Документ «Вимога-накладна» у програмі «1С: Бухгалтерія для України. Редакція 1.2» (версія 8.2)